

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ
โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

มাহามะ มะนุ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2557

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ
โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

มাহามะ มะนุ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2557

**The Development of Arabic Reading Comprehension Skills
By Concept Mapping**

Mahama Manu

**An Independent study Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for the Master of Education
Field in Teaching in Islamic Education**

Graduate School

Yala Rajabhat University

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ
(ภาษาไทย)

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ
ลำดับความคิด

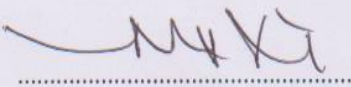
ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ
(ภาษาอังกฤษ)

The Development of Arabic Reading Comprehensive Skills by
Concept Mapping

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ
สาขาวิชา

มาหามะ มะนู
การสอนอิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

(ดร. ชัมชู สาอุ)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

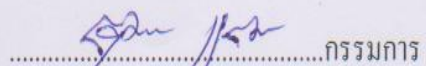
ประธาน

(ดร.มุหำมัดสุไหมี เสงยามา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

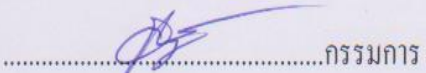

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อูไรรัตน์ ยามาเรียง)

กรรมการ

(ดร.มุหำมัดดอดอล แกมมะ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อูไรรัตน์ ยามาเรียง)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกสรี ถัดเลีย)

วันที่ 3 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 157

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

The Development of Arabic Reading Comprehensive Skills By

Concept Mapping

มาหามะ มะนู , ดร.ซัมซุ สาอุ

Mahama Manu , Dr.Samsoo Sa-u

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซึฏาะฮฺ) ปีที่ 3 ที่เรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนและเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซึฏาะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด แบบทดสอบวัดทักษะ การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 84.40/91.57
2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop and determine efficiency of book for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping ,2) to compare students' achievement on Arabic language for intermediate Islamic education grade by using book for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping between before instruction and after instruction and 3) to evaluate students' satisfaction towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping. The samples were 30 students of intermediate Islamic education grade. The data were collected by using achievement test for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping and the satisfaction questionnaire of student towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping and the data were analyzed using means, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows

1. The efficiency of lesson plans was higher significantly. The efficiency was 84.40/91.57.
2. The students' Arabic Reading Comprehensive Skills was significantly higher on the post-test than pre-test ($p < .05$)
3. The students' satisfaction towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping was high level. ($\bar{X} = 3.59$)

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลงด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรก คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง ประธานกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี โดยได้เอาใจใส่ตรวจแก้การค้นคว้าอิสระเพื่อให้สมบูรณ์ที่สุด และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอด ท่านที่สองคือ ดร.ซัมซุ สาอุ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่งที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้ข้อคิดแง่มุมต่าง ๆ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และสถาบันการศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถาบันการศึกษาในจังหวัดยะลาที่ให้ข้อมูลและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณอาจารย์แวชลันส์รี แวยามา ที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดพิมพ์เข้าเล่มเอกสาร จนสำเร็จลงไปด้วยดี

มาหามะ มะนุ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	4
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	4
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	4
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	5
3.1 ตัวแปรต้น.....	5
3.2 ตัวแปรตาม.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. หลักสูตรอิสลามศึกษา.....	7
2. การอ่านจับใจความ.....	10
แผนภาพลำดับความคิด.....	11
ความพึงพอใจ.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
1. งานวิจัยในประเทศ.....	17
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 2	(ต่อ)	
	กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	23
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	24
	1. ลักษณะเครื่องมือ.....	24
	2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	25
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
	1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
	2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
	แผนปฏิบัติการวิจัย.....	30
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	สรุปผล.....	39
	อภิปรายผลการค้นคว้าอิสระ.....	40
	ข้อเสนอแนะ.....	42
	1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	42
	2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	42
	บรรณานุกรม.....	43

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	48
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการวิจัย.....	52
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์การวิจัย.....	129
ภาคผนวก จ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	133
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ทำการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	137
ภาคผนวก ซ	139
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	153

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนปฏิบัติการวิจัย	30
2	ค่า E_1 E_2 E_1/E_2 และการแปลผล จำแนกตามแผนการจัดการเรียนรู้.....	32
3	ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้.....	33
4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด จำแนกรายด้าน.....	35
5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	36
6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้.....	37
7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	38

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ.....	15
2	กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมพลเมืองให้สามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้นั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (อิธมา ชีระวัฒนศิริกุล, 2547 : 1) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั่นก็คือ การพัฒนาคุณภาพของคนด้วยการศึกษา ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (นุริย๊ะ รักษ์ปราชญ์, 2551 : 1) และท่านนบีมุฮัมมัด ได้กล่าวในฮาดิษหนึ่ง ซึ่งมีความว่า “การศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อมุสลิมและมุสลิมะฮ์” สอดคล้องกับ นิตยา มัสเาะ (2545 : 1) ซึ่งกล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดี ฝึกมนุษย์ให้เกิดกระบวนการคิด เกิดทักษะในการปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆได้

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ครูควรเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (พันธุ์ ทองขุมนุม, 2544 : 1) และศึกษาตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาของอัลมอซาลิ ซึ่งกล่าวว่า “ครูผู้สอนจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพราะการเรียนรู้วิชาที่ตนเองสนใจจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (อิบราเฮม ณรงค์รักษาเขต, 2540 : 77) และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังที่สรุปไว้ในมาตรา 24 กล่าวคือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องมีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และรักใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับ จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาด้านการสื่อสาร โดยผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ได้ในชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ (อิหม่า ชีระวัฒน์ศิริกุล, 2547 : 2) สอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2534 : 107) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด อันเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและใช้หลักภาษาได้ดี อีกทั้งจะช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญา และงานอาชีพของคนให้เจริญก้าวหน้า ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต (อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550 : 1) ดังที่ ศิริบุรณ์ ณัฐพันธ์ (2546 : 78) กล่าวว่า ประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมีมากมาย ได้มุมมองในการดำเนินชีวิต ปรัชญาชีวิต ทั้งเรื่องการทำงาน ความรู้ การถ่ายทอด ทำให้เราเขียนได้ พูดได้ คิดได้ ทุกอย่างเริ่มต้นที่การอ่าน เราจะได้ประโยชน์รอบด้าน สิ่งสำคัญของการอ่าน คือ ผู้อ่านควรจะเข้าใจและสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้ประสบความสำเร็จในการอ่าน Finochiaro and Sako (1983 : 259, อ้างถึงใน อิหม่า ชีระวัฒน์ศิริกุล, 2547 : 2) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ สามารถที่จะเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ปรากฏในข้อความ สามารถจับใจความสำคัญหรือแก่นสำคัญของเรื่องและรายละเอียดปลีกย่อยได้ สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านได้ สรุป ตีความและเข้าใจความหมายแฝง รวมทั้งสามารถประเมินสิ่งที่อ่าน ทราบแนวทาง การเขียน อารมณ์ แนวคิดของผู้เขียนด้วยความซาบซึ้ง การอ่านจับใจความนั้นช่วยให้การอ่านแต่ละครั้งบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ พื้นฐานของความเข้าใจจะพัฒนาขึ้นตั้งแต่ขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด (Dallman et al. , 1984 : 22 ; อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 3)

การเรียนการสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกสถาบันก็จะเป็นในลักษณะ 2 ระบบ คือ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่ไปกับระบบการศึกษาวิชาศาสนา เพื่อให้ตรงตามความเชื่อ ความศรัทธาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นุรีฮะ รัษฎ์ปราชญ์, 2551: 3) สำหรับการศึกษาตามแนวทางของหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 สาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 10) แต่จากการสำรวจการประเมิน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียน คือ อ่านแล้ว จับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ แยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ และ ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ด้วย (กรมวิชาการ, 2546 : 188)

วิธีหนึ่งสามารถแก้ปัญหการอ่านจับใจความ คือ การใช้แผนภาพความคิด เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทั้งในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา การสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ สามารถทักษะในการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถช่วยคิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา (วิลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2544 : 75) นอกจากนี้วิธีนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ใจความหลัก (Major ideas) และ ใจความรอง (Minor ideas) ว่ามีความสัมพันธ์กันแบบใด ช่วยทำให้มองเห็นความสำคัญระหว่างคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีขั้นตอน และยังแสดงให้เห็นถึง การจัดเรียงลำดับและจำแนกความคิดในบทอ่านที่เชื่อมโยง (Sinatra et al, 1984 : 22 ; อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 3) อีกทั้ง วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 75) ได้กล่าวว่า การใช้แผนภาพ ความคิดยังพบว่าแผนภาพลำดับความคิดยังสามารถทำให้ผู้อ่านสามารถดึงความรู้เดิมที่มีต่อบทอ่าน นำข้อมูลที่ได้นั้นมาช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเป็น นักอ่านเชิงรุก (Active Reader) (อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550 : 2)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่าน จับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจได้ง่ายใน เนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ ได้ทราบถึงผลของการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ ลำดับความคิด อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านภาษาอาหรับต่อไป โดยใช้แผนภาพลำดับ ความคิด ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้โดยใช้แผนภาพลำดับความคิดไปประยุกต์ใช้กับวิชา ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้น และเป็นแนวทางในการสอนอ่าน ภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 ที่เรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจได้ง่ายในเนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ
2. ได้ทราบถึงผลของการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านภาษาอาหรับต่อไปและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้โดยใช้แผนภาพลำดับความคิดไปประยุกต์ใช้กับวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้น
4. เป็นแนวทางในการสอนอ่านภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน รวม 60 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) จากห้องเรียนอิสลามตอนกลางปีที่ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน

2. ขอบเขตเนื้อหา

เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เรื่อง การละหมาด การทำฮัจญ์ ชะกาต และการถือศีลอด

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 ตัวแปรต้น

การสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้คู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

3.2 ตัวแปรตาม มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ

3.2.1 ประสิทธิภาพของคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

3.2.2 ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

3.2.2 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด หมายถึง กระบวนการอ่านจับใจความที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1.1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

1.2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

1.3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

1.4 การเขียนความคิดในรูปแผนภาพลำดับความคิด

2. ประสิทธิภาพของคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง สัดส่วนคะแนนร้อยละระหว่างเรียนและหลังเรียน ซึ่งพิจารณาจากคะแนนร้อยละที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน โดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดย

2.1 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนทักษะการอ่านจับใจความระหว่างเรียน ซึ่งพิจารณาจากคะแนนร้อยละที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

2.2 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนทักษะการอ่านจับใจความหลังเรียนซึ่งพิจารณาจากคะแนนร้อยละที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

3. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด หมายถึง ความสามารถในการอ่านและการเขียนแผนภาพ การสรุปใจความของเรื่องที่เขียนโดยภาษาอาหรับ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด หมายถึง ความรู้สึกละเอียดของนักเรียนในการตอบสนองต่อการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้การสร้างแผนภาพลำดับความคิด โดยอาจจะแสดงความรู้สึกละเอียดหรือพอใจในการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนภาพลำดับความคิดสำหรับการสอนอ่านจับใจความวิชาภาษาอาหรับ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิชาภาษาอาหรับโดยใช้การสอนอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดและศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ซึ่งในการนำเสนอเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเล่ม เพื่อประกอบการเขียนในบทนี้ ประกอบด้วย 4 หัวข้อเรียงตามลำดับ ดังนี้ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดจะขอเสนอในหัวข้อ ได้แก่ หลักสูตรอิสลามศึกษา การอ่านจับใจความ แผนภาพลำดับความคิด และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

1. หลักสูตรอิสลามศึกษา

1.1 หลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาอิสลามศึกษามีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรม จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3) ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษาที่มุ่งให้มุสลิมทุกคนได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลาและการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรอิสลามศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ต่อศาสนาอิสลาม โดยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 :

3) ดังนี้

1. มีความศรัทธาคืออัลลอฮ์และรอซูลปฏิบัติตามหลักคำสอนของอิสลามตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. สามารถให้ความคิดเห็นและเหตุผลในการวินิจฉัย พิจารณาปัญหาต่าง ๆ โดยปราศจากความมกมาย มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ
3. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในวิชาศาสนา ภาษาอาหรับ ภาษามลายู และวิทยาการต่าง ๆ สามารถยกระดับความเป็นอยู่ของสังคมมุสลิมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. มีความภูมิใจในความเป็นมุสลิมที่ดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และเสียสละเพื่อส่วนรวม
5. มีความสามัคคี รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสันติสุข
6. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักการอิสลาม
7. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี
8. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
9. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

1.3 โครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา

เพื่อให้สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3)

ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1	ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น	ปีที่ 1-3
ช่วงชั้นที่ 2	ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น	ปีที่ 4-6
ช่วงชั้นที่ 3	ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง	ปีที่ 1-3
ช่วงชั้นที่ 4	ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย	ปีที่ 1-3

2.สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือ กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็นกลุ่ม ดังนี้

- 2.1 กลุ่มศาสนาอิสลาม
- 2.2 กลุ่มสังคมศึกษาและจริยธรรม
- 2.3 กลุ่มภาษา

หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและ ตอบสนองศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการ กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับ เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3) ผู้วิจัยได้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ซึ่งจัดอยู่ใน สาระที่ 7 ของกลุ่มสาระภาษา มีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ

มาตรฐาน อม 1.1: เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมี ทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย จากหลักสูตรอิสลามศึกษา สรุปได้ว่า หลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต มุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ ซึ่งในการพัฒนาลักษณะคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ดังกล่าว มีความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะในการอ่านและสามารถเข้าใจใน สิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปประกอบใช้ในชีวิตประจำวันและการที่นักเรียนบรรลุผลได้นั้น ครูผู้สอน จำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ซึ่งวิธีการเสนอโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก็เป็น รูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน

2. การอ่านจับใจความ

2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

สมุทร เชนะพานิช (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน การสื่อความหมายในการอ่านมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงานสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วหรือปฏิกิริยาโต้ตอบที่อาจเกิดขึ้นจากการอ่านนั้น ๆ

สุจิตรา เวทยาวงศ์ (2545 : 16) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการโต้ตอบระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องแปลความหมายและสร้างความเข้าใจสิ่งที่อ่านโดยผ่านกระบวนการคิด ประกอบกับประสบการณ์เดิมและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้อ่านมาจับใจความสำคัญ สรุปความเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่อ่าน

พรสวรรค์ สิปโป (2550 : 179) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการเข้าใจความหมายของภาษา การแปลความหมาย และการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินประเมินค่าเกี่ยวกับคุณภาพ ค่านิยม ความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเรื่องราวที่อ่าน ในการอ่านผู้อ่านรับรู้ด้วยตา จากนั้นจึงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคำและความหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้อ่านต้องใช้ความคิดและต้องมีความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา

จิราวรรณ เอี่ยมสงคราม (2551 : 9) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการทางความคิด โดยผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาประยุกต์เข้ากับความรู้ใหม่ เพื่อให้เข้าใจสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้ได้ความหมายตรงกัน

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า การอ่าน จับใจความ หมายถึง กระบวนการทางความคิด โดยที่ผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณ์ญาณและความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา

2.2 ประเภทของการอ่านจับใจความ

ประเภทของการอ่านจับใจความ มีนักวิชาการได้เสนอประเภทไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530 : 818-821) กล่าวว่า การอ่าน จับใจความ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนอ่านคำและประโยคออก จึงให้นักเรียนอ่านออกเสียงดัง ๆ ให้ครูและเพื่อนได้ยิน เพื่อตรวจสอบว่าสามารถอ่านคำหรือประโยคได้อย่างถูกต้องหรือไม่

2. การอ่านในใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจเรื่องราว หรือสามารถไตร่ตรองหาสาเหตุ และสรุปความจากบทอ่านได้ ทั้งเป็นการฝึกให้อ่านได้เร็วด้วย

สมุทฺธ เชนฺเชวนิช (2545 : 1) ได้แบ่งประเภทการอ่านจับใจความว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจและครอบคลุมเนื้อหา เก็บใจความสำคัญ และรายละเอียดให้ได้มากที่สุด

2. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อความรื่นรมย์ ผ่อนคลายใจ การอ่านชนิดนี้ไม่ต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากนัก

จากการเสนอประเภทของการอ่านจับใจความโดยนักวิชาการ สรุปได้ว่า ประเภทของการอ่านจับใจความ แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้

3. แผนภาพลำดับความคิด

3.1 ความหมายของแผนภาพลำดับความคิด

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของแผนภาพลำดับความคิดไว้ดังนี้

ศิริรัตน์ นิละกุลปต์ (2538 : 1) ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า คือวิธีจดบันทึกหลังการอ่านที่ผู้อ่านต้องคิดต้องเลือกสรรข้อมูลไปใช้ในแผนภาพและตัดข้อมูลบางส่วนออกไปผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ประเมินและให้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องเรียบเรียงแล้วจัดประเภทข้อคิดต่างๆ ให้ตรงกับแนวคิดของผู้เขียนใช้ในการเรียบเรียง

วัฒนา ระงับทุกข์ (2542 : 19) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพของความคิดเห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพ สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2543 : 8) ได้ให้ความหมายของการแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการฝึกวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) เป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและมีความสุข ทั้งจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543: 89) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544: 76) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนภาพลำดับความคิดนั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545: 202) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการจัดลำดับเค้าโครงความคิดของเรื่องที่จะเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการเขียน อันจะส่งผลให้เกิดภาพ และสารัตถภาพในการเขียน

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549: 16) ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยเขียนออกมาเป็นแผนภาพ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ทำให้มองเห็นขั้นตอนและลำดับความคิดตามการเรียงเรียงของผู้เขียน นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเองได้อีกด้วย

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า แผนภาพลำดับความคิดคือ การสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกลุ่มความคิด รวบรวมของ ตน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

จากความหมายของการอ่านจับใจความและแผนภาพลำดับความคิด สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด คือ กระบวนการคิด โดยที่ผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณญาณและความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

3.2 ประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิด

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 82) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิดว่า การเขียนแผนภาพลำดับความคิดนั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการคิด การวางแผนการนำเสนอ ตลอดจนการช่วยในด้านการจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และเป็นการสรุปบทเรียน

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ (2544 :149-150) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิดว่า แผนภาพจะช่วยให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น และถ้ามีการฝึกฝนในเรื่องนี้ก็จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น เพราะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาด้วยการทำแผนภาพ ได้ลดความซับซ้อนของเนื้อหา นอกจากจะเข้าใจแล้วยังช่วยให้จำได้ง่ายอีกด้วย

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 202) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการแผนภาพลำดับความคิดว่า แผนภาพลำดับความคิดจะช่วยให้ผู้เขียนเกิดแนวทางในการเขียน ให้เรื่องที่เขียนมีลำดับที่ดีและเรียงน้อยต่อกันไปตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีเหตุผล อันจะทำให้งานเขียนมีเอกภาพ สัมพันธภาพและสารัตถภาพ

จากความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิด ช่วยด้านการจำและเข้าใจ และถ้ามีการฝึกฝนในการทำแผนภาพลำดับความคิดบ่อย ๆ ก็จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

สเตรสส์ และ เซเลส (Strauss and Sayles, 1960, อ้างถึงใน ชาดิชาญ โขยมเมฆา, 2549 : 64) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

กู๊ด (Good, 1973, อ้างถึงใน อัมพวา รักบิดา, 2549 : 46) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจ และเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2545 : 36) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนว่า เป็นความรู้สึกพึงพอใจต่อการปฏิบัติของนักศึกษาในระหว่างการเรียนการสอน การปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนและสภาพบรรยากาศโดยทั่วไปของการเรียนการสอน

สุภากร พูลสุข (2547 : 48) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือความชอบใจของผู้เรียนที่เป็นผลมาจากความสนใจ หรือเจตคติที่ดีที่มีผลจากสภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก จนได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายและได้รับผลตอบแทนตามความต้องการ

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2548 : 88) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลภายในกลุ่มและฐานะความเป็นอยู่ของเขาเหล่านั้น เป็นเรื่องของการพิจารณาว่าเขาจะได้รับความพึงพอใจชนิดใดไหน อย่างไร เช่น ด้านความพอใจในงานที่ทำ อัตราค่าจ้าง เงินเดือน สภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นต้น

อัมพา รักบิดา (2549 : 47) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ต่อการจัดการเรียนรู้หรือความชอบของผู้เรียนที่เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมและได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย รวมทั้งได้รับผลตอบแทนตามความต้องการของผู้เรียน

จากความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนในการตอบสนองต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยอาจจะแสดงความรู้สึกชอบหรือพอใจในการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

4.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจไว้ดังนี้ สก็อต (Scott, 1967, อ้างถึงใน ชาดิชาย โปยมเมฆา, 2549 : 64) ได้เสนอแนวคิดในเรื่อง การจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้จัดทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการจูงใจ ภายในเป้าหมายของงานจะต้องมีลักษณะดังนี้
 - 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
 - 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
 - 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

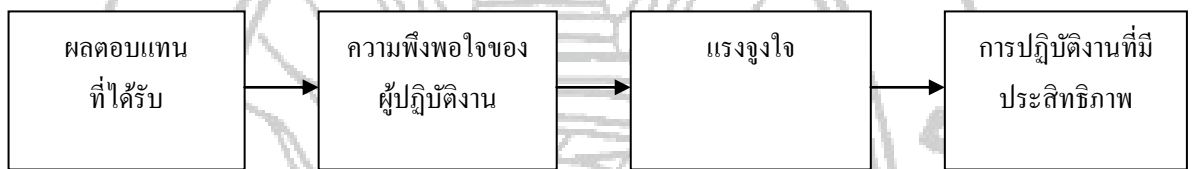
เฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg, 1959 , อ้างถึงใน อัมพา รักบิดา, 2549 : 51) ได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมี 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคตสถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพอใจในการเรียนรู้การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง วรรณคดีตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 ความพึงพอใจนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ที่มา (สมยศ นาวิการ, 2525, อ้างถึงใน อัมพวา รักบิดา, 2549 : 51)

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีที่จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวสรุปได้ว่า เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

มาสโลว์ (Maslow, 1970, อ้างถึงใน ชาติชาย โยชมเมฆา, 2549 : 67-68) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นตอนของความต้องการ (Hierarchy of needs) ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นมาอีกความต้องการของคนเราอาจจะเกิดขึ้นซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่หมดไปความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้” ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อาศัย ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นสิ่งสูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความอิสระเสรีภาพ
5. ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบผลสำเร็จสักอย่างในชีวิต

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่สำคัญได้แก่ The motivation hygiene theory ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ศึกษาโดยเฮอริชเบิร์ก (Herzberg) เมื่อนำมาใช้ในการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และ

สามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือ แม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ และทฤษฎีการจูงใจจากความต้องการโดยมาสโลว์ (Maslow) เมื่อนำมาใช้ในการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีกความต้องการของคนเราอาจเกิดขึ้นซ้ำซ้อนกัน เช่น การทำงานร่วมกัน ก็ย่อมต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่ งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ

1. งานวิจัยในประเทศ

นางเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : 73) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนจันทน์โคกรัตน์ (รัฐประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการเรียนรู้อาษาไทยมีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 0.62 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62

อริมา วีระวัฒน์ศิริกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการอ่านภาษาฝรั่งเศสโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาฝรั่งเศสที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 และเปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่

ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย รามวิทยาเขต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 25 คน ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้ทดลองสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนักเรียนได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ และค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านภาษาฝรั่งเศสโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 77.97/70.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 และคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รวีวรรณ เมฆจรสกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนโปรแกรม และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 39 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

1. บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.97/82.39 และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด เท่ากับ 0.65 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนการเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 43 ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียนและทำการทดลองสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

โดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าการสอนอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกิดความพึงพอใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เพราะการสร้างแผนภาพลำดับความคิด ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและจดจำได้ง่ายขึ้น

จินดา ผาบุตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านสวายสอ (ประชาบูรณะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 32 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.12 / 83.75 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6419 คิดเป็นร้อยละ 64.19 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทยด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด

ธิดารัตน์ เจตินัย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกม ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกม ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 25 คน จาก 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกม ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.08/82.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกม ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน มีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ลักขณาพร คชโคตร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเปรียบเทียบผลคะแนนหลังการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งใช้กับประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 46 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า จากแบบบันทึกคะแนนผลการตรวจการเขียนแผนผังความคิด นักเรียนมีระดับคะแนนเพิ่มจากเดิมในทุก ๆ แผน โดยคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากแผนที่ 1 ถึงแผนที่ 10 คือ ร้อยละ 23.60, 52.31, 31.30, 41.95, 63.04, 71.52, 72.60, 81.95, 92.17 และ 97.17

ทิพย์วรรณ บุญรินทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นวิธีการเรียนที่สามารถสนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของการเรียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เพราะมีกระบวนการที่น่าสนใจ อีกทั้งยังเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาด้านการฟัง การอ่าน การพูด การเขียนและการดู การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังลำดับความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ 2. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด และ 3. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังลำดับความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมื่นศรีน้อย อำเภอสำโรงทาบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.92/83/89
2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7173 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 71.73
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

โฟลีย์ (Foley, 1987, อ้างถึงใน ทิพวรรณ บุญรินทร์, 2554 : 60) ได้ศึกษาผลของการฝึกทำแผนภาพลำดับความคิดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับ 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 7 จำนวน 63 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 21 คน กลุ่มแรก : ฝึกให้ผู้เรียนเขียนแผนภาพลำดับความคิดหลังการอ่าน กลุ่มสอง : ผู้เรียนรู้หลักการในการเขียนแผนภาพลำดับความคิด และเติมข้อความลงในแผนภาพลำดับความคิดที่ครูสร้างขึ้น และกลุ่มสาม : เรียนโดยการตอบคำถามหลังการอ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามวัดความระลึกได้ในเรื่องที่อ่าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยทำแผนภาพลำดับความคิดเอง สามารถจำเนื้อเรื่องที่อ่านและมีความคงทนในการจำแตกต่างจากนักเรียนอีกสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปีเตอร์สัน (Peterson, 1991, อ้างถึงใน อธิมา ชีระวัฒนศิริกุล, 2547: 36) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแผนภาพลำดับความคิด เพื่อฝึกนักเรียนเกรด 9 จำนวน 8 คน ที่มีผลการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน และฝึกให้นักเรียนสร้างแผนภาพจากบทอ่านและคำศัพท์ หลังจากทำการสอนเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ได้ทำการทดสอบหลังเรียนและทดสอบความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างด้วยข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดมีคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น

คอลเลแมน (Coleman , 1995, อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 37) ได้ศึกษาประสิทธิผลของนักเรียนเกรด 3 ของมิสซิสซิปปี เขตต่ำ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน ใช้เวลาทำการทดลอง 6 สัปดาห์ ครั้งละ 40 นาที จำนวน 3 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยมีการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และทดสอบหลังเรียน (Posttest) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่สอนตามคู่มือครู

เด ฟินา (De Fina , 1999, อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 37) ได้ศึกษาผลของการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาในวิทยาลัย จำนวน 73 คน อายุระหว่าง 18-20 ปี ทำการสุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ใช้แผนภาพลำดับความคิดร่วมกับอภิปรายและกลุ่มที่ใช้แผนภาพลำดับความคิดแต่ไม่มีการอภิปราย และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านมากกว่ากลุ่มควบคุม

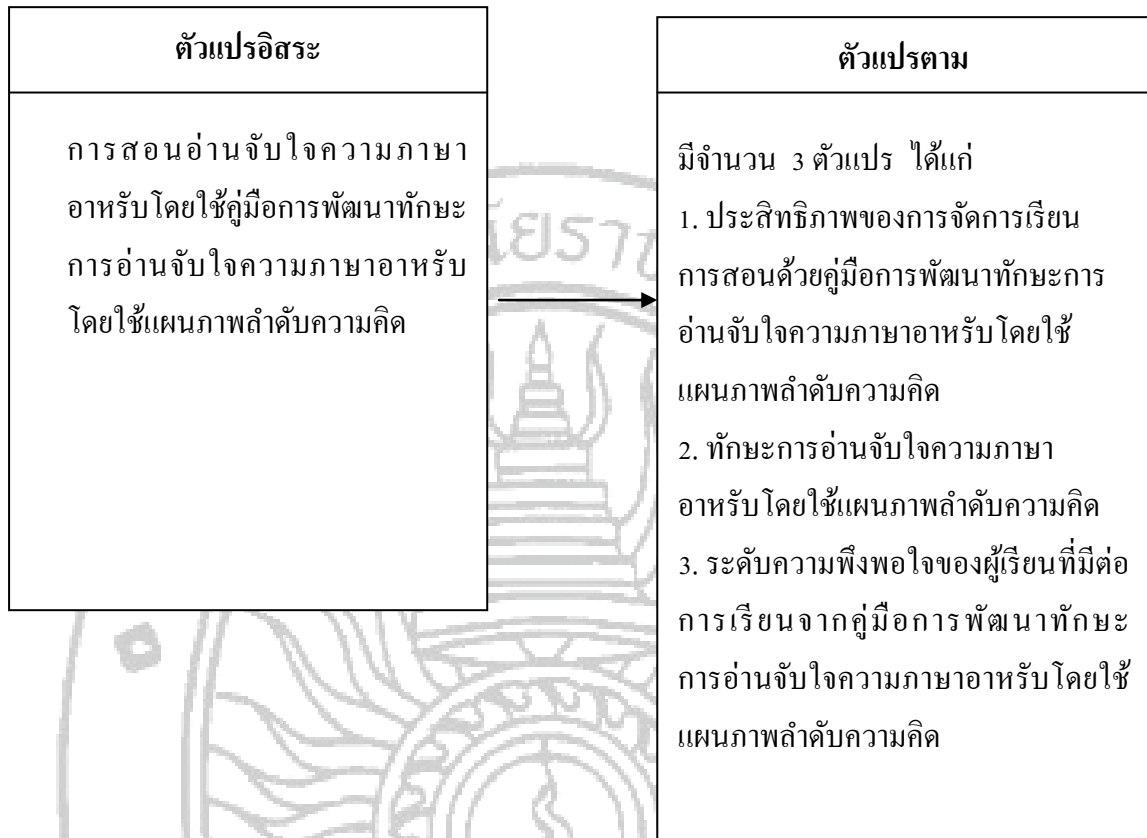
วิลเลียม เฮลล์ (Williams, 1999, อ้างถึงใน ทิพย์วรรณ บุญรินทร์, 2554 : 61) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการใช้แผนภาพลำดับความคิด ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานที่เป็นลูกจ้างในบริษัท โดยความสนใจและได้ใช้การบันทึกเป็นกลไกหลักในการฝึกการเรียนรู้ การฝึกเขียนแผนภาพลำดับความคิด ใช้ทดสอบก่อนสอน-หลังสอน และควบคุมกลุ่มการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ t-test ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ในด้านชีวภาพ/กายภาพ ซึ่งเป็นผลที่ได้จากแผนการจัดการเรียนรู้ในอีก 1 ด้าน และสมองอีกซีกหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ในการเรียนเป็นหลัก เป็นการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ประสบความสำเร็จและแผนการจัดการเรียนรู้นี้ใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนอย่างยิ่ง

เฟอรูจัน (Ferguson, 2001, อ้างถึงใน อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550 : 60) ได้ศึกษาผลการสอนยุทธศาสตร์เมดาคอกนิชันแก่นักเรียนเกรด 6 ในวิชาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 20 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน หลังการเรียน 10 สัปดาห์ พบว่า ผลของการสอบหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการใช้ยุทธศาสตร์เมดาคอกนิชัน ส่งผลให้เพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากกว่าการสอนให้เขียนสรุปความเพียงอย่างเดียว

เบา (Bao, 2002, อ้างถึงใน ธิดารัตน์ เจริญ, 2551 : 44) การนำเสนอข้อมูลด้วยเทคนิคแผนผังความคิดถูกนำมาใช้เพื่อค้นหาข้อมูล มากกว่าการนำเสนอข้อมูลแบบธรรมดาโดยใช้ Internet Explorer รูปแบบที่นำมาใช้คือ ผังต้นไม้ในรูปขยายและผังต้นไม้แบบย่อสรุป การเปรียบเทียบได้รับการออกแบบและนำไปวัดพฤติกรรมของผู้ใช้ เพื่อค้นหาข้อมูลในเว็บไซต์ พบว่าการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ผังความคิดมีประโยชน์มากกว่าการนำเสนอข้อมูลแบบธรรมดา และพบว่า เทคนิคผังความคิดเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ

จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แผนภาพลำดับความคิดช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านและจำเรื่องที่อ่านได้นาน นอกจากนี้ยังพบว่า กรสอนอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อสอนร่วมกับการอภิปราย

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมุติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดอยู่ในระดับมากเป็นอย่างน้อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

วิธีการดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ที่จะนำเสนอในบทนี้ประกอบด้วย ประเด็นต่างๆ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน รวม 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) จากประชากร 2 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1.1 คู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ จำนวน 4 แผน ได้แก่

แผนที่ 1 เรื่อง การละหมาด

แผนที่ 2 เรื่อง การทำฮัจญ์

แผนที่ 3 เรื่อง ชะกาต

แผนที่ 4 เรื่อง การถือศีลอด

1.2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ

1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจ

ได้แยกเป็นประเด็นที่ต้องการวัดออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ
2. ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ และ 3.ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ

2. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 กลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาปัญหา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

2.1.2 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรอิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ

2.1.3 ร่างคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความที่ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ เรื่อง การอ่านจับใจความ ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวัซซึฏเฆะฮฺ) ปีที่ 3 โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย 4 บท คือ บทที่ 1 จะเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการสอนการอ่านจับใจความ วัดอุปประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ 2 จะเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาและกรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด บทที่ 3 จะเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน บทบาทผู้สอนและผู้เรียน และบทที่ 4 จะเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

2.1.4 นำร่างคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้า อิสระและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดประเมินผล ตรวจสอบครบถ้วนขององค์ประกอบความถูกต้องของการเขียนองค์ประกอบและความสอดคล้องขององค์ประกอบ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.1.5 นำคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดที่ปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้า อิสระและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.1.6 จัดทำคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ฉบับสมบูรณ์สำหรับการใช้ในการวิจัย

2.1.7 นำคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ

2.2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ในการตรวจให้คะแนนจากการวัด ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียนแผนภาพลำดับความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1.ใช้ภาษากระชับชัดเจนสุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3.เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4.สะกดสวขามเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.ใช้ภาษากระชับชัดเจนสุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง บกพร่องบางส่วน 3. เว้นวรรคตอนถูกต้องบางส่วน 4.สะกดสวขามเป็นระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1.ใช้ภาษากระชับชัดเจนสุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่นวาย 3. เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องตลอดเรื่อง 4.ทำงานไม่สะกดไม่สวขามและไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง	10	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้ถูกต้อง 2.เนื้อหาสะท้อนชัดได้ใจความตรงประเด็น	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้บางส่วน 2.เนื้อหาไม่สะท้อนชัดได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องไม่ถูกต้อง 2.เนื้อหาไม่สะท้อนชัดได้ใจความไม่ตรงประเด็น

2.2.2 นำแบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของบทอ่าน แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย

2.2.3 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขข้างต้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดประเมินผล ด้านภาษาอาหรับ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (ค่า IOC) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านในข้อ 2.2.3 ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ปรับปรุงตามคำแนะนำ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดความพึงพอใจ หลักการสร้างและวิเคราะห์

2.3.2 กำหนดขอบข่าย คุณลักษณะที่ต้องการวัดในด้านความคิดเห็นความรู้สึกลักษณะของการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ 3. ด้านการวัดประเมินผล

2.3.3 สร้างข้อความสอบถามทั้ง 3 ด้าน รวมจำนวน 10 ข้อ

2.3.4 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินความพึงพอใจ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

การแปลผล	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
พอใช้	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

2.3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเที่ยงตรงและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.3.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล ด้านภาษาอาหรับ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (ค่า IOC) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ปรับปรุงและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน โดยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ยังฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเตรียมวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยใช้ผู้เรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและบทบาทของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเตรียมความพร้อมของตนเองในการวิจัยครั้งนี้

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้(Pretest) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด นำผลการทดสอบที่ได้จากผู้เรียนแต่ละคนเก็บรวบรวม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบต่อไป

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับตามคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

2.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนด ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้(Post-test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ฉบับเดิม แล้วให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

3. ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ข้อมูลที่ได้จากการวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ E_1/E_2 และค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)

1.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาคผนวกหน้า 52)

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1.1 ค่า IOC

2.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

2.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ค่าร้อยละ

2.2.2 ค่า E_1/E_2

2.2.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ขั้นตอน ของกิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2555 -2556												
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
	55	55	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56
1.การร่างแนวทางการวิจัย	→												
2.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	→	→											
3.สร้างเครื่องมือทดลองใช้ปรับปรุงแก้ไข			→										
4.เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง					→								
5.วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย						→							
6.เขียนต้นฉบับวิจัย		→									→		
7.พิมพ์และเข้าเล่ม												→	
8.เสนอสารนิพนธ์													→

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	คือ	ค่าเฉลี่ย
S.D.	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t-value	คือ	ค่าที
E_1	คือ	คะแนนร้อยละระหว่างเรียน
E_2	คือ	คะแนนร้อยละหลังเรียน
X_1	คือ	คะแนนก่อนเรียน
X_2	คือ	คะแนนหลังเรียน
D	คือ	คะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพความคิด วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวัดทักษะการอ่านจับใจความ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)
3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษา
อาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ตารางที่ 2 ค่า E_1 E_2 E_1/E_2 และการแปลผล จำแนกตามแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่	E_1	E_2	E_1/E_2	การแปลผล
1.การละหมาด	85.22	90.31	85.22/90.31	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2.การทำฮัจญ์	83.53	92.55	82.53/92.55	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
3.ชะกาด	84.35	91.22	84.35/91.22	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
4. การถือศีลอด	84.51	92.40	84.51/92.40	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
เฉลี่ย	84.40	91.57	84.40/91.57	

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนา
ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดโดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่
กำหนด โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/91.57

เมื่อพิจารณารายแผนพบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ทุกแผน และสามารถเรียงลำดับ
ประสิทธิภาพจากมากไปหาน้อยสุดได้ดังนี้ แผนที่ 1 การละหมาด ($E_1/E_2 = 85.22/90.31$)
รองลงมาแผนที่ 3 ชะกาด ($E_1/E_2 = 84.35/91.22$) แผนที่ 4 การถือศีลอด ($84.51/92.40$) และ
แผนที่ 2 การทำฮัจญ์ ($E_1/E_2 = 83.53/92.55$)

2. การเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

คนที่	X_1	X_2	D	D^2	t
1	8	23	15	225	22.95
2	5	19	14	196	
3	6	21	15	225	
4	5	21	16	256	
5	6	19	13	169	
6	5	25	20	400	
7	4	22	18	324	
8	7	21	14	196	
9	7	22	15	225	
10	9	23	14	196	
11	8	20	12	144	
12	3	19	16	256	
13	6	19	13	169	
14	5	18	13	169	
15	9	20	11	121	
16	11	24	13	169	
17	8	25	17	289	
18	10	27	17	289	
19	4	22	18	324	
20	8	25	17	289	
21	7	23	16	256	
22	3	21	18	324	
23	6	23	17	289	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คนที่	X_1	X_2	D	D^2	t
24	8	23	15	225	
25	12	28	16	256	
26	3	19	16	256	
27	7	21	14	196	
28	6	22	16	256	
29	11	26	15	225	
30	5	20	15	225	
Σ	202	651	457	7,139	

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด จำแนกรายด้าน

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การจัดการเรียนการสอน	3.51	0.80	มาก
2. สื่อการจัดการเรียนรู้	3.71	0.83	มาก
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.55	0.64	มาก
รวม	3.59	0.76	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

เมื่อเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกด้านในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.51$)

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้เรา สามารถสรุป เรื่องราวที่อ่านได้เร็ว และครอบคลุมเรื่องที่อ่าน	3.49	0.39	มาก
2.การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้การจัดระเบียบของ ข้อมูลได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น	3.55	0.54	มาก
3.ตอนที่สร้างแผนภาพลำดับความคิดฉันรู้สึกสนุกมาก เพราะทุกคนมีส่วนร่วม	3.60	0.46	มาก
4.กิจกรรมให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ของแผนภาพ ลำดับความคิดกับเรื่องที่อ่านช่วยให้ฉันสามารถเขียน แผนภาพลำดับความคิดและสรุปเรื่องได้ดีขึ้น	3.47	0.60	มาก
เฉลี่ย	3.51	0.50	มาก

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกข้อในระดับมากคือ การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้เรา สามารถสรุปเรื่องราวที่อ่านได้เร็ว และครอบคลุมเรื่องที่อ่าน ($\bar{X} = 3.49$) การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้การจัดระเบียบของข้อมูลได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.55$) ตอนที่สร้างแผนภาพลำดับความคิดฉันรู้สึกสนุกมาก เพราะทุกคนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.60$) และ กิจกรรมให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ของแผนที่ลำดับความคิดกับเรื่องที่อ่านช่วยให้ฉันสามารถเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุปเรื่องได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.47$) ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามลำดับรองลงมา

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. แบบฝึกในการสร้างแผนภาพลำดับความคิดทำให้เข้าใจการสรุปเรื่องได้ดี	3.79	0.57	มาก
2.แบบฝึกทักษะการอ่านสร้างความยุ่งยากในการเรียนทำให้ฉันเรียนไม่เข้าใจ	3.23	0.60	น้อย
3.เรื่องที่น่าสนใจให้อ่านมีประโยชน์ ทำให้ได้ความรู้และปฏิบัติบาคะห์ได้	4.11	0.72	มาก
เฉลี่ย	3.71	0.63	มาก

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมาก คือ แบบฝึกในการสร้างแผนภาพลำดับความคิดทำให้เข้าใจการสรุปเรื่องได้ดี ($\bar{X} = 3.79$) ข้อความ เรื่องที่น่าสนใจให้อ่านมีประโยชน์ ทำให้ได้ความรู้และปฏิบัติบาคะห์ได้ ($\bar{X} = 4.11$)

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการวัดประเมินผล การเรียนรู้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1.ฉันชอบวิธีการวัดและประเมินผลของครูเพราะทำให้ฉันมีส่วนร่วม และรู้ข้อบกพร่องของผลงาน	3.63	0.67	มาก
2.การวัดและประเมินเปิดโอกาสให้ฉันได้ชี้แจงความคิดเห็น ทำให้ฉันรู้วิธีการปรับปรุงผลงาน	3.54	0.53	มาก
3. การนำเสนอผลงานและนักเรียนร่วมสะท้อนเกี่ยวกับความถูกต้องของผลงานทำให้ฉันรู้วิธีการสรุปใจความมากขึ้น	3.49	0.54	มาก
เฉลี่ย	3.55	0.58	มาก

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ด้านการวัดประเมินผล การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกข้อระดับมาก คือ ฉันชอบวิธีการวัดและประเมินผลของครูเพราะทำให้ฉันมีส่วนร่วม และรู้ข้อบกพร่องของผลงาน ($\bar{X} = 3.63$) การวัดและประเมินเปิดโอกาสให้ฉันได้ชี้แจงความคิดเห็น ทำให้ฉันรู้วิธีการปรับปรุงผลงาน ($\bar{X} = 3.54$) และการนำเสนอผลงานและนักเรียนร่วมสะท้อนเกี่ยวกับความถูกต้องของผลงานทำให้ฉันรู้วิธีการสรุปใจความมากขึ้น ($\bar{X} = 3.49$) มีระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มูตาวัชชีญะฮฺ) ปีที่ 3 ที่เรียนจากกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนระดับอิสลามตอนกลาง (มูตาวัชชีญะฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา ที่เรียนในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระประกอบด้วยกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ จำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 เรื่อง การละหมาด แผนที่ 2 เรื่อง การทำฮัจญ์ แผนที่ 3 เรื่อง ชะกาด และแผนที่ 4 เรื่อง การถือศีลอด แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดโดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/91.57

2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

การอภิปรายผลการค้นคว้าอิสระ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ผู้วิจัยอภิปรายตามสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/91.57 โดยทำตามวิธีของ ปราณี ทองคำ (2539 : 37)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : 73) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิวรรณ เมฆจรสกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.97/82.39 และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด เท่ากับ 0.65 นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ บุญรินทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.92/83.89

2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้เพราะแผนภาพลำดับความคิดได้จัดเรื่องราวเป็นเครื่องหมายหรือแผนภาพ จึงทำให้นักเรียนจำเรื่องราวได้อย่างแม่นยำ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะต้องอาศัยทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และใช้ความคิดรวบรวม

ความรู้ ข้อเท็จจริง มาจัดทำเป็นแผนภาพความคิด (ทิพย์วรรณ บุญรินทร์, 2554 : 101) อีกทั้งเป็นการปลูกฝังนิสัยให้หยังรากฝังลึกและเป็นวิธีที่ทำให้สมองจัดระบบเชื่อมโยง นอกจากนี้เป็นการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้าย (การวิเคราะห์) ซีกขวา (การสังเคราะห์) และความคิดในระดับที่สูงขึ้น (จิตสุดา บึงไกร, 2549 : 91)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริมา ชีระวัฒนศิริกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่าน เข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้น หลังจากที่ได้ฝึกการอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด ผลการวิจัยพบว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีอิสระในการเรียน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนาน แสดงความคิดเห็นอิสระ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (จิราภรณ์ เจริญ, 2551 : 71) นอกจากนี้ยังพบว่า แผนภาพลำดับความคิดทำให้ผู้อ่านสามารถดึงความรู้เดิมที่มีต่อบทอ่าน นำข้อมูลที่ได้นั้นมาช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น ทำให้อ่านเป็นผู้อ่านเชิงรุก (Active Reader) (อรุณี พงษ์ไพบุลย์, 2550 : 2)

ซึ่งสอดคล้องกับจินดา ผาบุตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทยด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตสุดา บึงไกร (2549 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด

เรื่อง การเขียนและอ่าน ด้วยการแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี และต้องมีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบ รวมทั้งเตรียมสื่อการสอนให้พร้อม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ก่อนดำเนินการสอนอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ตลอดจนต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียดและเป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้เข้าใจหลักการ ลำดับขั้นตอนและสามารถแนะนำผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

1.3 ในการสร้างแบบสอบถามควรสร้างข้อความได้ใจความและกะทัดรัด เพื่อสะดวกในการตอบคำถาม

2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น โดยเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน

2.2 การอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างแผนภาพลำดับความคิดจากการอ่าน ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้และถ่ายทอดความเข้าใจโดยผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิด ดังนั้นการสร้างแผนภาพลำดับความคิด ต้องฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลบทอ่านให้เกิดความชำนาญ ตลอดจนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนด้วย

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากทักษะการอ่านจับใจความ เช่น แรงจูงใจ การคิดวิจารณ์ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2546). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2549). การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิราวรรณ เอี่ยมสงคราม. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านจับใจความ
วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์
มัลติมีเดีย ระหว่างการเรียนแบบรายบุคคลกับการเรียนแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จิตสุดา บึงไกร. (2549). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้
แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนและการอ่าน ด้วยการแจกลูกสะกดคำ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ
การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จินดา ฝาบุตร. (2549). ผลการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชาติชาย โปยมเมฆา. (2549). ผลของการเรียนแบบร่วมมือต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
วิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2548). พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทย
วัฒนาพานิช จำกัด.

ธิดารัตน์ เจริญ. (2551). ผลการอ่านจับใจความภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่
ใช้แผนผังความคิดและเกมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา

บรรณานุกรม (ต่อ)

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์. (2545). “ผลของวิธีสอนแบบโครงการต่อเจตคติ ความพึงพอใจคุณลักษณะ
อื่นและระดับผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”, *สงขลานครินทร์*.

8 (มกราคม – เมษายน), 34 – 45.

ทิพวรรณ บุญรินทร์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผัง
ความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

บันลือ พุกกะวัน. (2534). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.

ปราณี ทองคำ. (2539). *เครื่องมือวัดผลทางการศึกษา*. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียน
สะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิตยา มัสยะ. (2545). ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาในทัศนะผู้บริหารและผู้สอน
อิสลามศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

นุรีย์ะ รักษ์ปราชญ์. (2551). ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิตีดอียะฮ์) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2545). กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ประสานมิตร.

พันธ์ ทองชุมนุม. (2544). การสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. ปัตตานี: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). **ชุดยอวิธีสอนภาษาอังกฤษนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่**.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. ฉบับพิเศษ. 122 ตอน 36
วันที่ 19 สิงหาคม 2542.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2530). **เอกสารการสอน ชุดวิชา การสอนภาษาอังกฤษระดับ
ประถมศึกษา หน่วยที่ 9-15**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รวีวัลย์ เมฆจรัสกุล. (2548). **การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผัง
ความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทย
วัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). **พัฒนาการเรียนการสอน**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา
ภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). **หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ : องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศิริบุรณ์ ฉันทพันธ์. (2546). “**คนดังกับหนังสือ**”, วารสารวิชาการ. 6(5) : 78.
- ศิริรัตน์ นีละคุปต์. (2538). **การใช้แผนการสอนในกิจกรรมการอ่านระดับประถมศึกษา 2538**.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**.
กรุงเทพฯ : The Knowledge Center.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2543). **เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษทางวิชาการเนื่องในโอกาส
ครบรอบ 2 ปี**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุภากร พุฒสุข. (2547). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ วิชา วิทยาศาสตร์ของนักศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคพังงา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2543). *เรียนรู้ครุมีอาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ทีพีพรินท์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2543). *20 วิธี การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ภาคพิมพ์.
- สมุทรา เขื่อนขาวนิช. (2545). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจิตรา เวทยาวงศ์. (2545). การศึกษาความเข้าใจการอ่านและความสนใจการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยโครงสร้างระดับยอดประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมพวา รักบิดา. (2549). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สังคม ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และ ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อิบราฮิม ณรงค์รักษาเขต. (2540). *ประวัติการศึกษาอิสลาม*. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- อริมา ชีระวัฒน์ศิริกุล. (2547). การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาฝรั่งเศส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาฝรั่งเศส บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณี พงษ์ไพบูลย์. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.

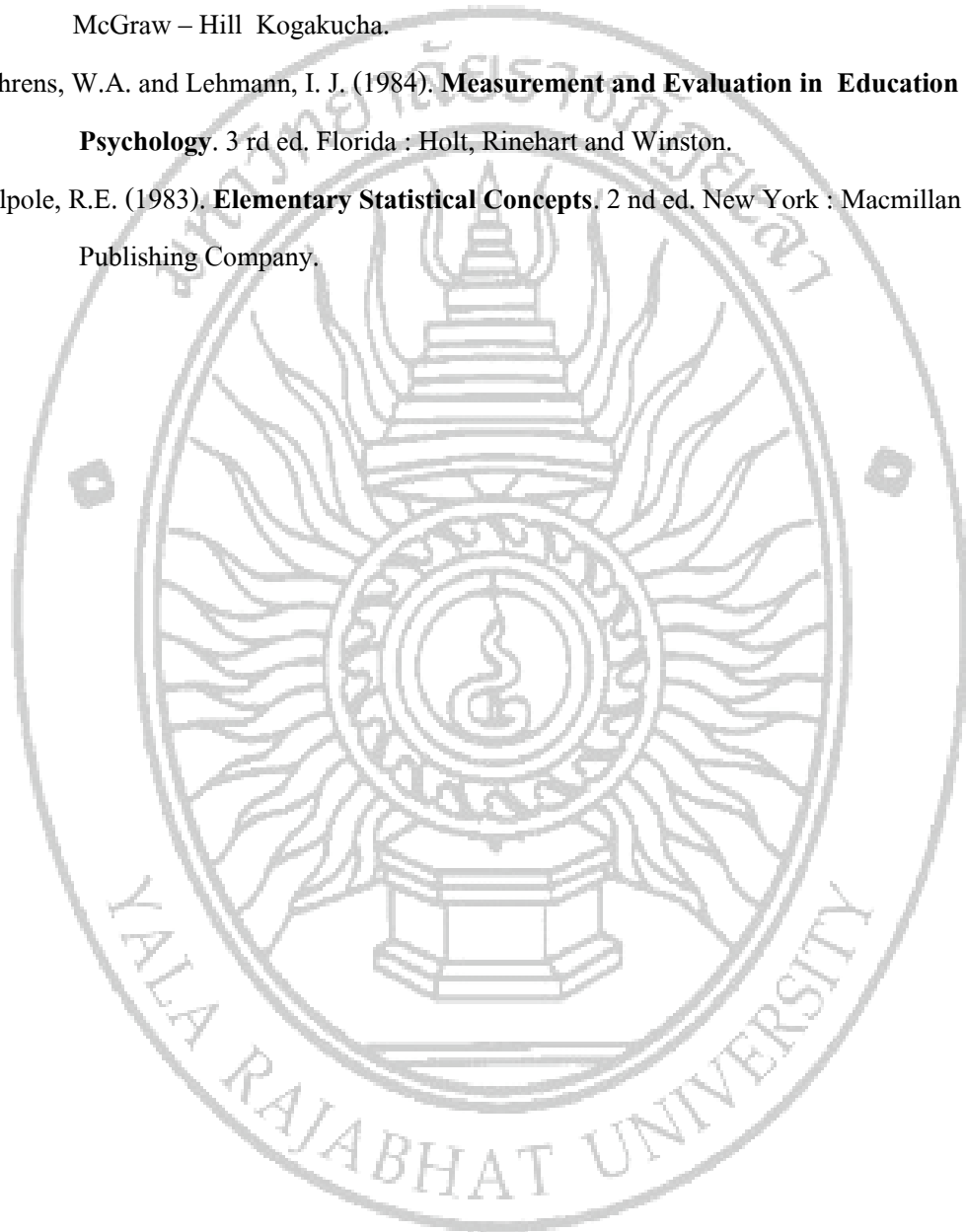
ภาษาอังกฤษ

Bergman, J. (1996). **Understanding Educational Measurement and Evaluation**. Boston :
Houghton Mifflin.

Ferguson, G.A. (1976). **Statistical analysis in psychology & education**. 4th ed. Tokyo :
McGraw – Hill Kogakucha.

Mehrens, W.A. and Lehmann, I. J. (1984). **Measurement and Evaluation in Education and
Psychology**. 3rd ed. Florida : Holt, Rinehart and Winston.

Walpole, R.E. (1983). **Elementary Statistical Concepts**. 2nd ed. New York : Macmillan
Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

1.1.1 ค่า IOC (Bergman, 1996 : 232) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สูตรของ กูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Reichardson 20 : KR-20) (Mehren and Lehmann, 1984 : 276) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r หมายถึง ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

n หมายถึง จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

S_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

p หมายถึง สัดส่วนของผู้ที่ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ

q หมายถึง สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ ($q = 1 - p$)

1.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Walpole, 1983 : 27) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n หมายถึง จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Wapole, 1983 : 39) โดยใช้

สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$(\sum X^2)$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	หมายถึง	จำนวนนักเรียนกลุ่มที่ศึกษา

1.2.3 ค่าที (t-test) (Ferguson, 1976 : 167) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n-1$$

เมื่อ	t	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	หมายถึง	ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการวิจัย

ค่า IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ตารางที่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	-1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	0	+1	2	1.00	ใช้ได้
9	+1	-1	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
10	+1	-1	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	-1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
14	+1	+1	-1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
15	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้

คู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ
โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

มาหามะ มะนุ

คำนำ

คู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากเรื่องราวภาษาอาหรับที่อ่าน มีทักษะในการเขียนเรื่องจากแผนภาพลำดับความคิด มีทักษะในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องราวภาษาอาหรับที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอาหรับ เนื้อหาของคู่มือประกอบด้วย 4 บทด้วยกัน คือ บทที่ 1 จะเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการสอนการอ่านจับใจความ วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ 2 จะเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาและกรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด บทที่ 3 จะเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน บทบาทผู้สอนและผู้เรียน และบทที่ 4 จะเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเรียง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและดร. อับดุลฮาซัน เอ็งปียา อดีตประธานสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย KUPUSB ประเทศบรูไนที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการจัดทำคู่มือนี้

หวังว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดเป็นอย่างดี หากผู้อ่านพบข้อบกพร่องและประสงค์จะให้คำแนะนำ ผู้จัดทำขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณเป็นอย่างสูง

มาหามะ มะนุ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่	1
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
2 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาและกรอบแนวคิด	3
หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546.....	3
แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ.....	5
เอกสารเกี่ยวกับแผนภาพลำดับความคิด.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
3 วิธีการดำเนินการ	14
ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน.....	14
บทบาทผู้สอนและผู้เรียน.....	14
4 สื่อและเครื่องมือประกอบการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ	16
ลำดับความคิด	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การละหมาด.....	17
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การทำฮัจญ์.....	28
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ชะกาต.....	39
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การถือศีลอด.....	50
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	61
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาอิสลามกำหนดให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนที่พระอัลลอฮ์กำหนด หรืออัลกุรอาน ซึ่งการที่จะปฏิบัติได้ถูกต้องนั้นมีความจำเป็นต้องเข้าใจภาษาอาหรับเป็นอย่างดี เพราะคำสอนในอัลกุรอานนั้นเขียนอยู่ในรูปของภาษาอาหรับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ภาษาอาหรับเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้หลักคำสอนในศาสนาอิสลามนั่นเอง กระทรวงศึกษาธิการตระหนักในความสำคัญดังกล่าวจึงกำหนดให้สาระภาษาอาหรับเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับไว้ว่า “เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมายของบทบัญญัติอิสลามได้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 10)

แต่จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนจำนวนมากยังอ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ อ่านแล้วไม่สามารถสรุปประเด็นของเรื่องที่อ่านได้ แยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ และไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ซึ่งกรมวิชาการ (2546:188) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควรและยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ อีกด้วย

วิธีหนึ่งที่สามารถช่วยในการแก้ปัญหาการอ่านจับใจความ คือ การใช้แผนภาพความคิดเป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทั้งในการวิเคราะห์คำภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา การสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ สามารถทักษะในการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถช่วยคิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2544 : 75) นอกจากนี้วิธีนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างใจความหลัก (Major ideas) และใจความรอง (Minor ideas) ว่ามีความสัมพันธ์กันแบบใด ช่วยทำให้มองเห็นความสำคัญระหว่างคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีขั้นตอน และยังแสดงให้เห็นถึงการจัดเรียงลำดับและจำแนกความคิดในบทอ่านที่เชื่อมโยง (Sinatra et al, 1984 : 22 ; อ้างถึงใน จิราภรณ์

เกตุแก้ว, 2549 : 3) อีกทั้ง วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 75) ได้กล่าวว่า การใช้แผนภาพความคิดสามารถทำให้ผู้อ่านสามารถดึงความรู้เดิมที่มีต่อเรื่องที่อ่าน สามารถนำข้อมูลที่ได้นั้นมาช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเป็นนักอ่านเชิงรุก (Active Reader) (อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550 : 2)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้แผนภาพลำดับความคิดมาใช้ในการพัฒนาทักษะการจับใจความของผู้เรียนขึ้น

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

1. มีทักษะในการเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากเรื่องราวภาษาอาหรับที่อ่าน
2. มีทักษะในการเขียนเรื่องจากแผนภาพลำดับความคิด
3. มีทักษะในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องราวภาษาอาหรับที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอาหรับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนสามารถศึกษาหลักคำสอน และบทบัญญัติในศาสนาอิสลามอื่นๆ ที่เขียนด้วยภาษาอาหรับและสรุปใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางหลักคำสอน และบทบัญญัติในอิสลามได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 2

แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนา

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ ซึ่งการพัฒนาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้และเอกสารต่างๆ ดังนี้

1. หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546

1.1 หลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาอิสลามศึกษามีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรม จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3) ไว้ดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษาที่มุ่งให้ผู้ muslim ทุกคนได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 2) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรอิสลามศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ที่ดีต่อศาสนาอิสลาม โดยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3) ดังนี้

- 1) มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์และรอซูลปฏิบัติตามหลักคำสอนของอิสลามตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2) สามารถให้ความคิดเห็นและเหตุผลในการวินิจฉัย พิจารณาปัญหาต่าง ๆ โดยปราศจากความงมงาย มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ

3) มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในวิชาศาสนา ภาษาอาหรับ ภาษามลายู และวิทยาการต่าง ๆ สามารถยกระดับความเป็นอยู่ของสังคมมุสลิมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

4) มีความภูมิใจในความเป็นมุสลิมที่ดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และเสียสละเพื่อส่วนรวม

5) มีความสามัคคี รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสันติสุข

6) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักการอิสลาม

7) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี

8) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

9) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

1.3 โครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา

เพื่อให้สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรอิสลามศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 :3) ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1	ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น	ปีที่ 1-3
ช่วงชั้นที่ 2	ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น	ปีที่ 4-6
ช่วงชั้นที่ 3	ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง	ปีที่ 1-3
ช่วงชั้นที่ 4	ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย	ปีที่ 1-3

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็นกลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มศาสนาอิสลาม
- 2) กลุ่มสังคมศึกษาและจริยธรรม
- 3) กลุ่มภาษา

หลักสูตรอิสลามศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและตอบสนองศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรอิสลามศึกษา

หลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546 : 3) ผู้วิจัยได้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ซึ่งจัดอยู่ในสาระที่ 7 ของกลุ่มสาระภาษา มีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ

มาตรฐาน อม 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย

จากหลักสูตรอิสลามศึกษา ดังกล่าว จะเห็นว่า หลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ ซึ่งในการพัฒนาลักษณะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว มีความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะในการอ่านและสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านและเข้าใจภาษาอาหรับเพราะว่าคำสอนของศาสนาอิสลามคืออัลกุรอานซึ่งถูกเขียนเป็นภาษาอาหรับ เพื่อนำไปประกอบใช้ในชีวิตประจำวันและการที่นักเรียนบรรลุผลได้นั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ซึ่งวิธีการเสนอโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก็เป็นรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

สมุทร เชนะพานิช (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า หมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน การสื่อความหมายในการอ่านมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่านและรายงานสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วหรือปฏิกิริยาโต้ตอบที่อาจเกิดขึ้นจากการอ่านนั้น ๆ

สุจิตรา เวทยาวงศ์ (2545 : 16) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการโต้ตอบระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องแปลความหมายและสร้างความเข้าใจสิ่งที่อ่านโดยผ่านกระบวนการคิด ประกอบกับประสบการณ์เดิมและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้อ่านมาจับใจความสำคัญ สรุปความเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่อ่าน

พรสวรรค์ สีป้อ (2550 : 179) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการเข้าใจความหมายของภาษา การแปลความหมาย และการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ประเมินค่าเกี่ยวกับคุณภาพ ค่านิยม ความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเรื่องราวที่อ่านในการอ่านผู้อ่านรับรู้ด้วยตา จากนั้นจึงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคำและความหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ผู้อ่านต้องใช้ความคิดและต้องมีความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา

จิราวรรณ เอี่ยมสงคราม (2551 : 9) ได้ให้ความหมายของ การอ่านจับใจความว่า หมายถึง กระบวนการทางความคิด โดยผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาประยุกต์เข้ากับความรู้ใหม่ เพื่อให้เข้าใจสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้ได้ความหมายตรงกัน

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง กระบวนการทางความคิด โดยที่ผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยใช้ วิจารณญาณและความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา

2.2 ประเภทของการอ่านจับใจความ

ประเภทของการอ่านจับใจความ มีนักวิชาการได้เสนอประเภทไว้ ดังนี้
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2530 : 818-821) กล่าวว่า การอ่านจับใจความแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนอ่านคำและประโยคออก จึงให้นักเรียนอ่านออกเสียงดัง ๆ ให้ครูและเพื่อน ได้ยิน เพื่อตรวจสอบว่าสามารถอ่านคำหรือประโยคได้อย่างถูกต้องหรือไม่

2. การอ่านในใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจเรื่องราว หรือสามารถไตร่ตรองหาสาเหตุและสรุปความจากบทอ่าน ได้ทั้งเป็นการฝึกให้อ่านได้เร็วด้วย

สมุทฺธ ธีรเชาวนิช (2545 : 1) ได้แบ่งประเภทการอ่านจับใจความว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจและครอบคลุมเนื้อหา เก็บใจความสำคัญ และรายละเอียดให้ได้มากที่สุด

2. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อความรื่นรมย์ พักผ่อนหย่อนใจ การอ่านชนิดนี้ไม่ต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากนัก

จากการเสนอประเภทของการอ่านจับใจความโดยนักวิชาการ สรุปได้ว่า ประเภทของการอ่านจับใจความ แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้

3. เอกสารเกี่ยวกับแผนภาพลำดับความคิด

3.1 ความหมายของแผนภาพลำดับความคิด

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของแผนภาพลำดับความคิดไว้ดังนี้

ศิริรัตน์ นิละคุปต์ (2538 : 1) ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า คือวิธีจดบันทึกหลังการอ่านที่ผู้อ่านต้องคิดต้องเลือกสรรข้อมูลไปใช้ในแผนภาพและตัดข้อมูลบางส่วนออกไปผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ประเมินและให้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องเรียบเรียงแล้วจัดประเภทข้อคิดต่างๆ ให้ตรงกับแนวคิดของผู้เขียนใช้ในการเรียบเรียง

วัฒนา ระวังทุกข์ (2542 : 19) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิด ว่า เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพของความคิดเห็น ความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพ สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2543 : 8) ได้ให้ความหมายของการแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการฝึกวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) เป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและมีความสุข ทั้งจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543 : 89) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 76) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด การเขียนแผนภาพลำดับความคิดนั้นเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 202) ได้ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการจดลำดับเค้าโครงความคิดของเรื่องที่จะเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการเขียน อันจะส่งผลให้เกิดภาพ และสารัตถภาพในการเขียน

จิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549 : 16) ให้ความหมายของแผนภาพลำดับความคิดว่า เป็นการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยเขียนออกมาเป็นแผนภาพ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ทำให้มองเห็นขั้นตอนและลำดับความคิดตามการเรียบเรียงของผู้เขียน นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเองได้อีกด้วย

จากการให้ความหมายของนักวิชาการหลายท่านสรุปได้ว่า แผนภาพลำดับความคิดคือการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกลุ่มความคิด รวบยอดของตน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

จากความหมายของการอ่านจับใจความและแผนภาพลำดับความคิด สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด คือ กระบวนการคิด โดยที่ผู้อ่านจะต้องสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณญาณและความสามารถ เพื่อที่จะทำความเข้าใจและตีความในสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป

3.2 ประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิด

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 82) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิดว่า การเขียนแผนภาพลำดับความคิดนั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการคิด การวางแผน การนำเสนอ ตลอดจนการช่วยในด้านการจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และเป็นการสรุปบทเรียน

สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ (2544 :149-150) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิดว่า แผนภาพจะช่วยให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น และถ้ามีการฝึกฝนในเรื่องนี้ก็จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น เพราะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาด้วยการทำแผนภาพ ได้ลดความซับซ้อนของเนื้อหา นอกจากจะเข้าใจแล้วยังช่วยให้จำได้ง่ายอีกด้วย

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545 : 202) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการแผนภาพลำดับความคิดว่า แผนภาพลำดับความคิดจะช่วยให้ผู้เขียนเกิดแนวทางในการเขียน ให้เรื่องที่เขียนมีลำดับที่ดีและเรียงน้อยต่อกันไปตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีเหตุผล อันจะทำให้งานเขียนมีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพและสารัตถภาพ

จากความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแผนภาพลำดับความคิด ช่วยด้านการจำและเข้าใจ และถ้ามีการฝึกฝนในการทำแผนภาพลำดับความคิดบ่อย ๆ ก็จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น

3.3 ขั้นตอนการสรุปใจความสำคัญโดยใช้แผนภาพความคิด

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548) ได้เสนอขั้นตอนการสรุปใจความสำคัญโดยใช้แผนภาพความคิดไว้ดังนี้

1. แนะนำให้ผู้เรียนเขียนหรือวาดมโนทัศน์หลักหรือหัวข้อเรื่อง ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ซึ่งควรให้กระดาษชนิดไม่มีเส้นและวางกระดาษในแนวนอนและควรเป็นภาพสี่
2. เขียนหรือวาดมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลักหรือหัวข้อเรื่อง กระจายออกไปรอบๆ มโนทัศน์หลัก
3. เขียนมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อยๆ โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นแต่ละเส้น

กัตติมิ นิชิมูระ (2550) ได้เสนอขั้นตอนการสรุปใจความสำคัญโดยใช้แผนภาพความคิดไว้ดังนี้

1. จับประเด็นภาพรวมของข้อมูลหรือเลือกคีย์เวิร์ดออกมา
2. เขียนคีย์เวิร์ดลงบนกระดาษ
3. ใช้ลูกศรแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคีย์เวิร์ด

สรุปว่า ขั้นตอนการสรุปใจความสำคัญโดยใช้แผนภาพความคิด สามารถทำได้

ดังนี้

1. แนะนำผู้เรียนให้ศึกษาหัวเรื่องของเรื่องที่อ่าน
2. หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง
3. จัดลำดับความสำคัญและวางตำแหน่งของคีย์เวิร์ด หรือความคิดรวบยอดจาก
สิ่งที่เป็นนามธรรมไปสู่สิ่งที่จับเฉพาะ ชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ
4. จัดกลุ่มความคิดที่อยู่ในระดับเดียวกันและเกี่ยวข้องกันไว้ด้วยกัน
5. เรียบเรียง จัดความคิดรวบยอดในรูปแผนภูมิ แสดงการคิดที่เป็นระบบ
6. เชื่อมโยงความคิดรวบยอดเข้าด้วยกันโดยเส้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านที่เขียนด้วยภาษา
อาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

ขั้นนี้ผู้สอนชี้แนะให้ผู้เรียนพิจารณาหัวเรื่องที่อ่านเพื่อให้เห็นภาพรวมว่าเรื่องที่
อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร อาจสนทนากับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านก่อนก็ได้
เพื่อเป็นการสร้างความสนใจในการอ่านให้มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและมีพื้นฐานและความสนใจที่จะอ่านแล้ว
ผู้สอนต้องแนะนำให้ผู้เรียนสังเกต พิจารณาเพื่อค้นหาคำสำคัญ (key word) ที่ปรากฏในเรื่องที่อ่าน
แล้วทำเครื่องหมายคำสำคัญเหล่านั้นไว้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้ปากกาเน้น
ข้อความ เป็นต้น และคัดลอกคำเหล่านั้นออกมาเขียนในกระดาษเปล่า

ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

เป็นขั้นที่ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนคัดลอกคีย์เวิร์ด หรือความคิดรวบยอดที่ค้นหาไว้
มาเขียนลงในกระดาษเปล่า เพื่อจัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญ โดยจัดกลุ่มความคิดที่อยู่ในระดับ
เดียวกันและเกี่ยวข้องกันไว้ด้วยกัน และจัดลำดับความสำคัญจากสิ่งที่เป็นนามธรรมไปสู่สิ่งที่จับ
เฉพาะ ชัดเจนมากขึ้นเรื่อยๆ หรือจากสิ่งที่ใหญ่ไปหาสิ่งที่เล็ก สิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่ายกว่า เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

เป็นการเรียบเรียง จัดความคิดรวบยอดในรูปแผนภูมิเพื่อ แสดงการคิดที่เป็นระบบ
และเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเข้าด้วยกันโดยใช้เส้นเชื่อมต่อ

บทบาทผู้สอนและผู้เรียน

บทบาทผู้สอน

1. รวบรวมและคัดเลือกเรื่องที่จะให้ผู้เรียนอ่านและจับใจความสำคัญ โดยควรเริ่มจากเรื่อง
ง่ายๆ ก่อนและค่อยๆ เพิ่มความยากและความยาวมากขึ้น และเรื่องที่ให้อ่านควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนได้
เรียนรู้คำศัพท์ ที่ใช้ในเรื่องมาก่อนเพื่อเป็นพื้นฐานและเครื่องมือในการอ่าน

2. จัดทำพจนานุกรมคำศัพท์ ใหม่หรือให้ผู้เรียนพหุพาดิกชันนารีภาษาอาหรับมาด้วยเพื่อความสะดวกในการสืบค้นคำศัพท์

3. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่อ่าน และใช้คำถามชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำสำคัญในเรื่องให้ได้อย่างรวดเร็ว

4. ใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์

5. ให้ความเวลาและให้ความอิสระในการคิด หากเห็นว่าไม่ถูกต้องให้เสนอข้อคิดเห็นในตอนท้ายที่ผู้เรียนนำเสนอผลงาน โดยถามเหตุผลและอภิปรายจนผู้เรียนเข้าใจ

6. ตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อยๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละประเด็น

7. ให้แรงเสริมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรม และให้โอกาสในการซักถาม
บทบาทผู้เรียน

1. เตรียมพจนานุกรมภาษาอาหรับสำหรับการสืบค้นคำศัพท์

2. ตั้งใจฟังคำถาม และร่วมประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

3. สังเกตแหล่ง หรือส่วนของเรื่องที่จะพบคำสำคัญ

4. นำเสนอผลการประกอบกิจกรรม

5. ซักถามหากมีข้อสงสัย

6. ฝึกใช้แผนที่ความคิดในสถานการณ์อื่นๆ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วในการคิด

7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มและผู้สอน อย่างมีเหตุผล

บทที่ 4

สื่อและเครื่องมือประกอบการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนที่ลำดับความคิด

การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านที่เขียนด้วยภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด มีสื่อและเครื่องมือประกอบการสอน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 4 แผน ได้แก่
 - แผนที่ 1 เรื่อง การละหมาด ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 2 เรื่อง การทำฮัจญ์ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 3 เรื่อง ชะกาด ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 4 เรื่อง การถือศีลอด ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 ชั่วโมง

โดยแต่ละแผนมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสนทนา การใช้คำถาม การเล่าประสบการณ์เดิม เกม เป็นต้น

ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การสรุปใจความสำคัญด้วยการใช้แผนภาพความคิดเป็นเครื่องมือช่วย ในการสรุปใจความ แต่ละแผนมี 4 ขั้นตอนย่อย คือ

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน
- ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด
- ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

ยกเว้นแผนที่ 1 จะเป็นการทดสอบก่อนเรียนและแนะนำเกี่ยวกับการใช้แผนภาพความคิด

ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ครูจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และตรวจสอบผลของการเรียนรู้รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลงานที่ถูกต้อง และมอบหมายงานให้ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ฝึกทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบอัตนัยมีทั้งหมด 4 ข้อ โดยจะมีเกณฑ์ (Rubric) ในการให้คะแนน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ
โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด**

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนอ่านทำความเข้าใจบทอ่าน แล้วสร้างแผนภาพลำดับความคิด และสรุปสิ่งที่ได้จากบทอ่าน
3. ห้ามขีดหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
4. เขียนชื่อนามสกุล เลขที่ ชั้น ลงในกระดาษคำตอบ เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงลงมือทำแบบทดสอบ

العبادة

العبادة في اللغة: الخضوع، والتذلل للغير لقصد تعظيمه ولا يجوز فعل ذلك إلا لله، وتستعمل بمعنى الطاعة .

وفي الاصطلاح: ذكروا لها عدة تعريفات متقاربة: منها:

أ - هي أعلى مراتب الخضوع لله، والتذلل له.

ب - هي المكلف على خلاف هوى نفسه تعظيماً لربه.

ج - هي فعل لا يراد به إلا تعظيم الله بأمره.

د - هي اسم لما يحبّه الله ويرضاه من الأقوال، والأفعال، والأعمال الظاهرة والباطنة. (1)

إن مفهوم العبادة في الإسلام أعم وأشمل مما يعتقده كثير من الناس، من مجرد الصلاة والزكاة والصيام والحج فقط، ولكن العبادة التي خلقنا الله من أجلها هي تعظيم الله عز وجل والخضوع والتذلل له وإفراده بالطاعة المطلقة، فإذا جاء أمره سبحانه يجب أن يسقط من حسابنا كل أمر عدا أمره عز وجل.

وقد عرف شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله العبادة تعريفاً ينم عن استقراء لكافة النصوص في ذلك حيث قال: العبادة اسم جامع لكل ما يحبه الله ويرضاه من الأقوال والأعمال الباطنة والظاهرة : فالصلاة والزكاة والصيام والحج وصدق الحديث وأداء الأمانة وبر الوالدين وصلة الأرحام والوفاء بالعهود والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر والجهاد للكفار والمنافقين والإحسان إلى الجار واليتيم والمساكين والمملوك من الأدميين والبهائم والدعاء والذكر والقراءة وأمثال ذلك من العبادة وكذلك حب الله ورسوله وخشيته الله والإنابة إليه وإخلاص الدين له والصبر لحكمه والشكر لنعمه والرضا بقضائه والتوكل عليه والرجاء لرحمته والخوف لعذابه وأمثال ذلك هي من العبادات لله. (2)

ولا يتحقق معنى العبودية التي خلقنا الله لأجلها إلا بركنين عظيمين وركيزتين أساسيتين هما غاية المحبة مع غاية الذل والخضوع لله عز وجل.

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

The diagram is a mind map template. It features a central circle with four arrows pointing outwards to four rectangular boxes. Each box contains eight horizontal dotted lines for writing. The background has a faint watermark of a university seal, which includes a stupa and the text 'มหาวิทยาลัยราชภัฏ' (Mahavithayalai Rajabhat) and 'AT U'.

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียนแผนภาพลำดับความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1.ใช้ภาษากระชับ ชัดเจนสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3.เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4.สะกดสวขงามเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.ใช้ภาษากระชับ ชัดเจนสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง บกพร่องบางส่วน 3.เว้นวรรคตอนถูกต้อง บางส่วน 4.สะกดสวขงามเป็นระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1.ใช้ภาษากระชับ ชัดเจนสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม 2.ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่นวาย 3.เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องตลอดเรื่อง 4.ทำงานไม่สะกดไม่สวขงามและไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง	10	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง ได้ถูกต้อง 2.เนื้อหากระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง ได้บางส่วน 2.เนื้อหาไม่กะทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1.สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง ไม่ถูกต้อง 2.เนื้อหาไม่กะทัดรัด ได้ใจความไม่ตรงประเด็น

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ฉบับนี้มีจำนวน 10 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	พึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	พึงพอใจในระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน
3. ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ประเด็นพิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้เราสามารถสรุปเรื่องราวที่อ่านได้เร็ว และครอบคลุมเรื่องที่อ่าน					
2. การฝึกสร้างแผนภาพความคิดทำให้การจัดระเบียบของข้อมูลได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น					
3. ตอนที่สร้างแผนภาพลำดับความคิดฉันรู้สึกสนุกมาก เพราะทุกคนมีส่วนร่วม					
4. กิจกรรมให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ของแผนที่ลำดับความคิดกับเรื่องที่อ่านช่วยให้ฉันสามารถเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุปเรื่องได้ดีขึ้น					

ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ 5. แบบฝึกในการสร้างแผนภาพลำดับความคิดทำให้เข้าใจการสรุปเรื่องได้ดี					
6.แบบฝึกทักษะการอ่านสร้างความยุ่งยากในการเรียนทำให้ฉันเรียนไม่เข้าใจ					
7.เรื่องที่น่าสนใจให้อ่านมีประโยชน์ ทำให้ได้ความรู้และปฏิบัติובהได้					
ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ 8.ฉันชอบวิธีการวัดและประเมินผลของครูเพราะทำให้ฉันมีส่วนร่วม และรู้ข้อบกพร่องของผลงาน					
9.การวัดและประเมินเปิดโอกาสให้ฉันได้ชี้แจงความคิดเห็น ทำให้ฉันรู้วิธีการปรับปรุงผลงาน					
10. การนำเสนอผลงานและนักเรียนร่วมสะท้อนเกี่ยวกับความถูกต้องของผลงานทำให้ฉันรู้วิธีการสรุปใจความมากขึ้น					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ
เรื่อง การละหมาด

ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญาฮฺ) ปีที่ 3
จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน อร 1.1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ดีความบทยุติอิสลามและสื่อความหมาย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดเพื่อสรุปใจความสำคัญ ภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทยุติอิสลามเกี่ยวกับอียาด มูอามาละด และญินาญาด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2. เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ดีความบทยุติอิสลามและสื่อความหมาย

3. สาระสำคัญ

1. การอ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากการอ่านภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทยุติอิสลามจะช่วยให้สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

2. ความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับจะช่วยให้สามารถตีความและสื่อความหมายบทยุติอิสลามได้

3. มุสลิมทุกคนควรฝึกฝนการอ่านและเขียนสรุปใจความสำคัญของบทยุติอิสลามจากภาษาอาหรับเพราะจะช่วยให้เข้าใจและเห็นคุณค่าหลักคำสอนในศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้
2. อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากการอ่านเรื่องการละหมาดได้อย่างถูกต้อง
3. สรุปใจความสำคัญของบทยุติอิสลาม เรื่อง การละหมาดได้อย่างถูกต้อง
4. ร่วมกิจกรรมการเขียนแผนภาพลำดับความคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน

5. สาระการเรียนรู้

1. วิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิด
2. บทบัญญัติอิสลาม เรื่องการละหมาด
3. การสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการละหมาดโดยการเขียนแผนภาพลำดับความคิด

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

6.1.2 ครูนำเสนอเกี่ยวกับการละหมาดและความจำเป็นสำหรับมุสลิมที่ต้องอ่านและทำความเข้าใจบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการละหมาด โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) การละหมาดในอิสลามมีความสำคัญอย่างไร
- 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าการละหมาดของเราถูกต้องตามหลักการอิสลาม
- 3) มีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้เราเข้าใจภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลามเรื่องการละหมาด

6.1.3 ครูสรุปให้เห็นว่าการเข้าใจภาษาอาหรับจากเรื่องที่อ่านสามารถทำได้หลายวิธี และวิธีหนึ่งที่ได้ผลดี คือ การเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากเรื่องที่อ่าน

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 ครูให้นักเรียนดูแผนภาพความคิดที่ครูทำขึ้นจากเรื่องที่อ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอ่านแผนภาพความคิด

6.2.2 ให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่านและแผนภาพความคิด แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนอภิปราย ดังนี้

- 1) เรื่องที่อ่านและแผนภาพความคิดเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- 2) เรื่องที่อ่านและแผนภาพความคิดสัมพันธ์กันอย่างไร
- 3) แผนภาพความคิดมีความสำคัญอย่างไร
- 4) มีขั้นตอนในการทำแผนภาพความคิดอย่างไร

6.2.3 ครูสรุปให้เห็นความสำคัญของแผนภาพความคิด และวิธีใช้แผนภาพความคิด ในการสรุป และจัดลำดับเรื่องราวที่อ่าน

6.2.4 ครูให้นักเรียนใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการ ละหมาด โดยให้ทำงานเป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน และให้ใช้เวลาในการดำเนินงาน ประมาณ 10 นาที โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

6.2.5 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานการอ่านจับใจความ เรื่อง การ ละหมาด และวิธีการใช้แผนภาพความคิด

6.2.6 ครูให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานและครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการสรุปใจความของเรื่องที่อ่านโดยใช้แผนภาพ ความคิด

6.3.2 นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ความประเสริฐของเมือง มาดีนะห์ โดยใช้แผนภาพความคิด

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.1 สื่อการเรียนรู้

7.1.1 บทอ่านเรื่อง การละหมาด

7.1.2 ตัวอย่างการใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความสำคัญ และจัดลำดับเรื่องที่อ่าน

7.1.3 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง การละหมาดโดยใช้แผนภาพความคิด

7.1.4 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ความประเสริฐของเมืองมาดีนะห์ โดยใช้แผนภาพความคิด

7.1.5 แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ ความคิด

7.1.6 เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ ความคิด

7.1.7 แบบสังเกตพฤติกรรม

8. การวัดและประเมินผล

8.1 การวัดผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
1. อธิบายวิธีการเขียน แผนภาพลำดับความคิดได้	สัมภาษณ์	ประเด็นในการสัมภาษณ์และแบบ บันทึกคะแนน	10
2. อ่านและเขียนแผนภาพ ลำดับความคิดสรุปใน ความสำคัญของบทบัญญัติ อิสลาม เรื่องการละหมาด อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับ ใจความภาษาอาหรับโดยใช้ แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
3. เขียนเรื่องจากแผนภาพ ลำดับความคิดได้	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับ ใจความภาษาอาหรับโดยใช้ แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
4. สรุปใจความสำคัญของ บทบัญญัติอิสลาม เรื่องการ ละหมาดได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1.แบบประเมินผลงานการอ่านจับ ใจความภาษาอาหรับโดยใช้ แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
5. ร่วมกิจกรรมอย่างมี ประสิทธิภาพและความสนุก สนาน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	10
รวม			50

8.2 เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 46-50 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมาก
คะแนน 41-45 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี
คะแนน 31-40 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง
คะแนน 21-30 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอ่อน
คะแนนต่ำกว่า 21 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต้องปรับปรุง

การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

ประเมิน ผู้ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนรวม ร้อยละ 80 ขึ้นไป

[illegible]

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียน แผนภาพลำดับ ความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่อง ครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่อง ไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิดเหตุการณ์ อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4. สะอาดสวยงามเป็น ระเบียบเรียบร้อย	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจนสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง บกพร่องบางส่วน 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง บางส่วน 4. สะอาดสวยงามเป็น ระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่น 3. เว้นวรรคตอนไม่ ถูกต้องตลอดเรื่อง 4. ทำงานไม่สะอาดไม่ สวยงามและไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ ได้จากเรื่อง	10	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้ ถูกต้อง 2. เนื้อหากระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง ได้บางส่วน 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องไม่ ถูกต้อง 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความไม่ตรง ประเด็น

แบบฝึกที่ 1

การอ่านจับใจความ เรื่อง การละหมาด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ แล้วเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุป
สิ่งที่ได้จากเรื่อง

الصلاة

معنى الصلاة: الصلاة لغة: الدعاء، قال - تعالى -: ﴿ وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ﴾ [التوبة: 103]. [وشرعاً: التعبد لله - تعالى - بأقوال وأفعال معلومة، مُفْتَتِحَةً بالتكبير، مُخْتَمَةً بالنس .

حُكْمُهَا:

الصلاة واجبة بالكتاب والسنة والإجماع، والأدلة على ذلك كثيرة، أذكر منها:
أولاً: من (الكتاب): (قال - تعالى -: ﴿ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴾ [النساء: 103]. ثانياً: من (السنة): (عن ابن عمر - رضي الله عنهما - أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قال: ((بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصِيَامِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا)). [1]
ثالثاً: (الإجماع): (فَقَدْ أَجْمَعَتِ الْأُمَّةُ عَلَى وَجوب خمس صلوات في اليوم والليلة، ووجوبها من المعلوم من الدين بالضرورة.

منزلتها:

الصلاة من آكد فرائض الإسلام، فهي تلي الشهادتين؛ لذا لَمَّا أُرْسِلَ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - معاذاً إلى اليمن قال له: ((فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَجَابُوكَ لَذَلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ... الحديث)) [2].

وعلى هذا، فَمَنْ أَنْكَرَ وَجوبها كان كافراً مرتدّاً، وهذا لا خلاف فيه بين أهل العلم، وإنما وقع الخلافُ فيمن تركها تكاسلاً، وهذا المتكاسل إما أن يتركها تماماً لا يُصلي أبداً حتى يموت، وإما أن يُصلي أحياناً ويتركها أحياناً، فالأول يشمل حديث: ((الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ [3]))، ويشمله كذلك قولُ عبد الله بن شقيق: "كان أصحابُ مُحَمَّدٍ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - لا يَرَوْنَ شيئاً من الأعمالِ تَرَكَهُ كَفَرٌ إِلَّا الصَّلَاةَ" [4].

وأما الثاني الذي يتزك أحياناً ويُصلي أحياناً، فلا يكون كافراً؛ لأنه ليس تاركاً بالكلية، بل هو لم يحافظ عليها، فهو تحت الوعيد وإن لم يُحَكِّم عليه بالكُفْر [5]. قلت: ويشمله حديثُ عبادة بن الصامت الآتي.

عدد الصلوات المفروضة:

الصحيح الذي ذهب إليه جمهور العلماء أنَّ الصلوات المفروضة خمس، وذهب الحنفية إلى وجوب الوتر أيضاً، والصحيح ما ذهب إليه الجمهور؛ فعن أنس بن مالك، عن أبي ذرٍّ - رضي الله عنهما - في حديث الإسراء، وفيه قول النبي - صلى الله عليه وسلم - : - فَرَضَ اللَّهُ عَلَى أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلَاةً - ((فذكر الحديث إلى أن قال)) : - فرجعتُ إلى ربي، فقال: هي خمسٌ وهي خمسون، ما يُبدِّل القولُ لدي)) [6].

عن أبي مُخْزِيزٍ عن المَخْدَجِيِّ قال: جاء رجلٌ إلى عبادة بن الصامت - رضي الله عنه - فقال: يا أبا الوليد، إنِّي سمعتُ أبا مُحَمَّدٍ الأنصاريَّ يقول: الوتر واجبٌ، فقال عبادة: كَذَبَ أَبُو مُحَمَّدٍ؛ سمعتُ رسولَ الله - صلى الله عليه وسلم - يقول: ((خمسٌ صلواتٍ افترضهنَّ الله على عباده، فمن جاء بهنَّ لم ينتقصَ منهنَّ شيئاً؛ استخفافاً بحَقِّهنَّ، فإنَّ الله جاعلٌ له يوم القيامةَ عَهْداً أن يُدْخِلَهُ الجنةَ، ومن جاء بهنَّ قد انتقصَ منهنَّ شيئاً؛ استخفافاً بحَقِّهنَّ، لم يكنْ له عندَ الله عهدٌ: إن شاء عَذَّبَهُ، وإن شاء غَفَرَ لَهُ)) [7]، وعن طلحة بن عبيد الله - رضي الله عنه - أنَّ أعرابياً أتى النبي - صلى الله عليه وسلم - فقال: يا رسولَ الله، ماذا افترضَ اللهُ عليَّ من الصلاة؟ فقال: ((خمس صلوات))، قال: فهل عليَّ غيرها؟ قال: ((لا؛ إلا أن تطوَّع))... الحديث [8] وقوله: ((كَذَبَ أَبُو مُحَمَّدٍ))؛ أي: أخطأ.

فضيلة الصلاة والترغيب في أدائها:

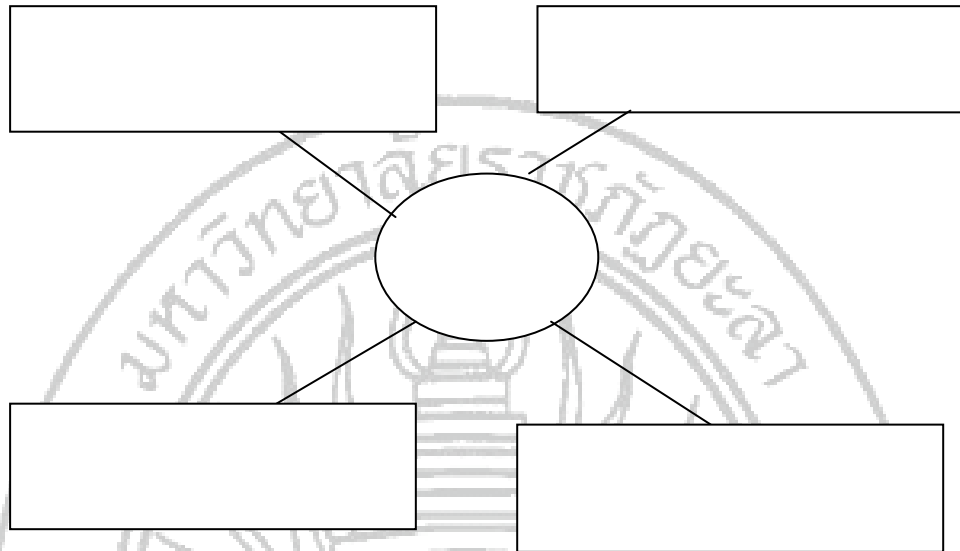
قال - تعالى -: ﴿ إِنَّمَا يَغْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ فَعَسَى أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُتَهْتَدِينَ ﴾ [التوبة: 18]

عن أبي هُرَيْرَةَ - رضي الله عنه - قال: سمعتُ رسولَ الله - صلى الله عليه وسلم - يقول: ((أرأيتم لو أنَّ كهراً ببابِ أحدِكم يَغْتَسِلُ منه كلَّ يومٍ خمسَ مرَّاتٍ؛ هل يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شيءٌ؟)) (قالوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شيءٌ، قال:)) فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَاةِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا [9] ((، ومعنى)) الدَّرَنُ)): الوسخ. وعن أبي هُرَيْرَةَ - رضي الله عنه - أنَّ رسولَ الله - صلى الله عليه وسلم - قال: ((الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا لَمْ تُغَشَّ الْكِبَائِرُ. [10])) (وعن عمرو بن مُرَّة الجُهَنِيِّ - رضي الله عنه - قال: جاء رجلٌ إلى النبي - صلى الله عليه وسلم - فقال: يا رسولَ الله، أرأيتَ إنْ شهدتُ أن لا إله إلا الله وأنَّكَ رسولُ الله، وصليتُ الصَّلَاةَ الْخَمْسَ، وأديتُ الزَّكَاةَ، وصُمتُ رمضانَ وقمته، فَمِمَّنْ أنا؟ قال:)) مِنَ الصَّادِقِينَ وَالشَّاهِدَاءِ. [11] ((وعن عبد الله بن عمرو - رضي الله عنهما -

أَنَّ رجلاً أتى رسولَ الله - صَلَّى الله عليه وسلَّم - فسأله عن أفضلِ الأعمال؟ فقال: ((الصَّلَاةُ))، قال: ثُمَّ مَهْ؟ قال: ((الصَّلَاةُ))، قال: ثُمَّ مَهْ؟ قال: ((ثُمَّ الصَّلَاةُ))، قال: ثُمَّ مَهْ؟ قال: ((ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. [12])) وعن أبي ذرٍّ - رضي الله عنه - أَنَّ النبي - صَلَّى الله عليه وسلَّم - خرَّجَ في الشتاءِ والوَرَقَ يتَهافتُ، فقال: ((يا أبا ذرٍّ، قلت: لبيك يا رسولَ الله، قال:)) إِنَّ العبدَ المسلمَ ليُصَلِّي الصَّلَاةَ يريدُ بها وجهَ الله، فتَهافتُ عنه ذنوبه كما يتَهافتُ هذا الورقُ عن هذه الشَّجرة. [13]) ((وعن عُثْمَانَ بنِ عَفَّانٍ - رضي الله عنه - قال: سمعتُ رسولَ الله - صَلَّى الله عليه وسلَّم - يقول:)) ما من امرئٍ مسلمٍ تحَضَّرَه صلاةٌ مكتوبة، فيُحَسِّنُ وُضوءَها وخشوعَها وركوعَها، إلَّا كانتَ كَفَّارَةً لِمَا قَبْلَها مِنَ الذُّنُوبِ ما لم تُؤْتِ كَبِيرَةً، وذلكَ الدَّهْرُ كُلُّهُ. [14]) ((وعن عبدِ الله بنِ عمرو - رضي الله عنهما - عن رسولِ الله - صَلَّى الله عليه وسلَّم - أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا، فقال:)) مَنْ حَافَظَ عَلَيْها كانتَ لَهُ نُورًا وبرهانًا ونجاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْها لم يكنْ لَهُ برهانٌ ولا نُورٌ ولا نَجاةٌ، وكانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مع قَارُونَ وهَامَانَ وَفِرْعَوْنَ وَأُيُوبَ بنِ خَلْفٍ. [15]) ((والأحاديثُ في فَضْلِ الصَّلَاةِ كثيرةٌ، وفيما ذَكَرناها كفايةً لِمَنْ وَفَّقَهُ اللَّهُ وَأَعَانَهُ.

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 2

การอ่านจับใจความ เรื่อง ความประเสริฐของเมืองมาดีนะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ แล้วเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุป
สิ่งที่ได้จากเรื่อง

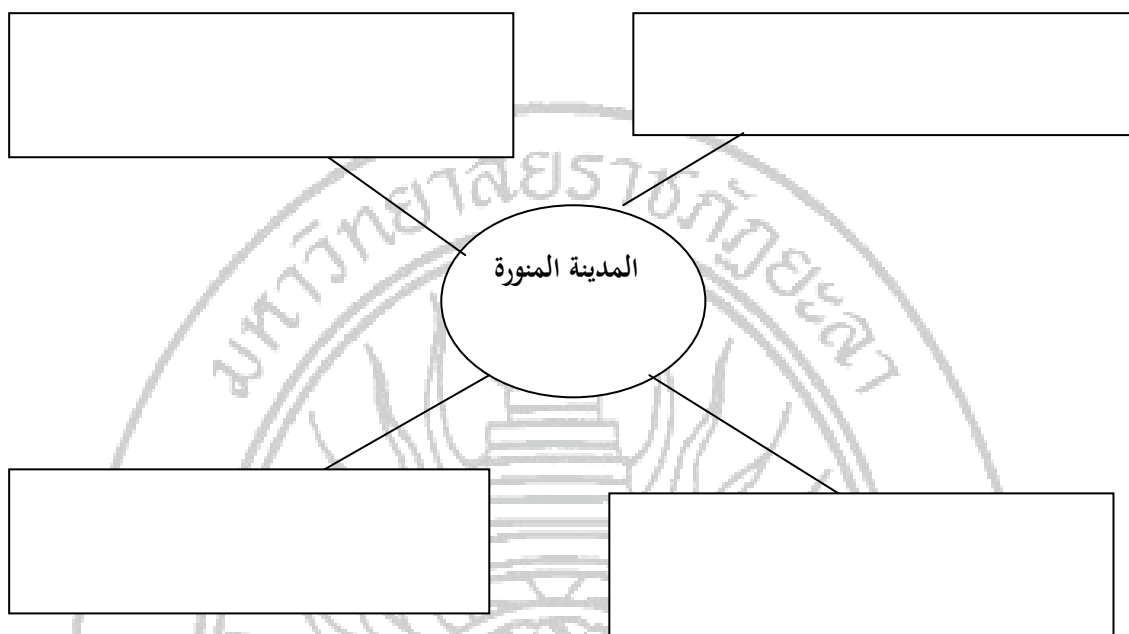
المدينة المنورة

المدينة المنورة يلقبها المسلمون "طيبة الطيبة" أول عاصمة في تاريخ الإسلام، وثاني أقدس الأماكن لدى المسلمين بعد مكة. هي عاصمة منطقة المدينة المنورة الواقعة على أرض الحجاز التاريخية غرب المملكة العربية السعودية ، تبعد المدينة المنورة حوالي 400 كم عن مكة المكرمة في الاتجاه الشمالي الشرقي، وعلى بعد حوالي 150 كم شرق البحر الأحمر، وأقرب الموانئ لها هو ميناء ينبع والذي يقع في الجهة الغربية الجنوبية منها ويبعد عنها 220 كم، تبلغ مساحة المدينة المنورة حوالي 589 كم² منها 99 كم تشغلها المنطقة العمرانية، أما باقي المساحة فهي خارج المنطقة العمرانية، وتتكون من جبالووديان ومنحدرات سيول وأراض صحراوية وأخرى زراعية ومقابر وأجزاء من شبكة الطرق السريعة.

تأسست المدينة المنورة قبل الهجرة النبوية بأكثر من 1500 عام، وعُرفت قبل ظهور الإسلام باسم "يثرب"، وقد ورد هذا الاسم في القرآن: ﴿وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنَّ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا﴾ وورد في الحديث الصحيح أن النبي محمد بن عبد الله غيّر اسمها من يثرب إلى المدينة، ونحى عن استخدام اسمها القديم فقال: «من قال للمدينة "يثرب" فليستغفر الله...»، والمدينة المنورة محرم دخولها على غير المسلمين، فقد قال النبي محمد: «اللهم إني أحرم ما بين لابتيها مثل ما حرم إبراهيمكة، اللهم بارك في مدهم وصاعهم».

تضم المدينة المنورة أقدم ثلاثة مساجد في العالم، ومن أهمها عند المسلمين، ألا وهي: المسجد النبوي، ومسجد قباء،^[8] ومسجد القبليتين. تستمد المدينة المنورة أهميتها عند المسلمين من هجرة النبي محمد إليها وإقامته فيها طيلة حياته الباقية، فالمدينة هي أحد أبرز وأهم الأماكن ويسمي المسلمون السورة القرآنية التي نزلت هناك بالسور المدنية، ومفردتها "سورة مدنية".

يبلغ عدد سكان المدينة حوالي 1,300,000 نسمة، وتضم المدينة بين أحضانها الكثير من المعالم والآثار، ولعل أبرزها المسجد النبوي والذي يُعد ثاني أقدس المساجد بالنسبة للمسلمين بعد المسجد الحرام في مكة المكرمة، بالإضافة إلى مقبرة البقيع والتي تعد المقبرة الرئيسية لأهل المدينة، والتي دُفن فيها الكثير من الصحابة،

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

YALA RAJABHAT UNIVERSITY

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ
เรื่อง ฮัจญ์

ระดับอิสลามตอนกลาง (มุดาวิชชีญาฮ์) ปีที่ 3
จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน อร 1.1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ดีความบทยัญญุดีอิสลามและสื่อความหมาย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดเพื่อสรุปใจความสำคัญ ภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทยัญญุดีอิสลามเกี่ยวกับอียาคัต มูอามาละต และญินาญาค เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2. เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ดีความบทยัญญุดีอิสลามและสื่อความหมาย

3. สาระสำคัญ

1. การอ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

2. ความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับจะช่วยให้สามารถตีความและสื่อความหมายบทยัญญุดีอิสลามได้

3. มุสลิมควรฝึกฝนการอ่านและเขียนสรุปใจความสำคัญของบทยัญญุดีอิสลามจากภาษาอาหรับเพราะจะช่วยให้เข้าใจและเห็นคุณค่าหลักคำสอนในศาสนาได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้

2. อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดสรุปใจความสำคัญของบทยัญญุดีอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์ได้อย่างถูกต้อง

3. สรุปใจความสำคัญของบทยัญญุดีอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์ได้อย่างถูกต้อง

4. ร่วมกิจกรรมการเขียนแผนภาพลำดับความคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน

5. สาระการเรียนรู้

1. วิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิด
2. บทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์
3. การสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์โดยการเขียนแผนภาพลำดับความคิด

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูนำเสนอเกี่ยวกับการทำฮัจญ์ และความจำเป็นสำหรับมุสลิมที่ต้องอ่านและทำความเข้าใจบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการทำฮัจญ์ โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) การทำฮัจญ์ ในอิสลามมีความสำคัญอย่างไร
- 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าการทำฮัจญ์ ของเราถูกต้องตามหลักการอิสลาม
- 3) มีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้เราเข้าใจภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์

6.1.2 ครูให้นักเรียนทบทวนวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดและการสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านจากภาษาอาหรับ และเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการใช้แผนที่ลำดับความคิดจากเรื่องที่อ่าน

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องการทำฮัจญ์ที่เรียนในครั้งที่แล้ว

6.2.2 ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนแผนภาพความคิด ในการสรุปและจัดลำดับเรื่องราวที่อ่าน

6.2.3 ครูให้นักเรียนใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการทำฮัจญ์ โดยให้ทำงานเป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน และให้ใช้เวลาในการดำเนินงาน ประมาณ 10 นาที โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

6.2.4 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานการอ่านจับใจความเรื่อง การทำ
ฮัจญ์

6.2.5 ครูให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานการเขียนแผนภาพลำดับความคิด การ
เขียนเรื่อง และการสรุปเรื่องที่อ่านและครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการสรุปใจความของเรื่องที่อ่านโดยใช้แผนภาพ
ความคิด

6.3.2. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง การทำฮัจญ์ โดยใช้แผนภาพ
ความคิด

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.2 สื่อการเรียนรู้

7.2.1 บทอ่านเรื่อง การทำฮัจญ์

7.2.2 ผลงานการใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความสำคัญ และจัดลำดับความคิดจาก
การอ่าน เรื่องการทำฮัจญ์

7.2.3 แบบฝึกที่ 1 การอ่านจับใจความ เรื่อง ฮัจญ์โดยใช้แผนภาพความคิด

7.2.4 แบบฝึกที่ 2 การอ่านจับใจความ เรื่อง มักกะห์ โดยใช้แผนภาพความคิด

7.2.5 แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ
ความคิด

7.2.6 เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ
ความคิด

7.2.7 แบบสังเกตพฤติกรรม

8. การวัดและประเมินผล

8.1 การวัดผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
1. อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้	สัมภาษณ์	ประเด็นในการสัมภาษณ์และแบบบันทึกคะแนน	10
2. อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการทำฮัจญ์ได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
3. เขียนเรื่องจากแผนภาพลำดับความคิดได้	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	15
4. สรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การทำฮัจญ์ได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1.แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	15
5. ร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	5
รวม			50

8.2 เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 46-50 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมาก
คะแนน 41-45 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี
คะแนน 31-40 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง
คะแนน 21-30 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอ่อน
คะแนนต่ำกว่า 21 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต้องปรับปรุง

แบบประเมินผลงาน

การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

คำชี้แจง การประเมินครั้งนี้จะทำการประเมินเป็นกลุ่มโดยผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินตามเกณฑ์การประเมิน ผู้ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนรวม ร้อยละ 80 ขึ้นไป

[illegible]

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียนแผนภาพลำดับความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิดเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4. สะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง บางส่วน 4. สะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่นวาย 3. เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องตลอดเรื่อง 4. ทำงานไม่สะอาดไม่สวยงามและ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง	10	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้ถูกต้อง 2. เนื้อหากระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้บางส่วน 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องไม่ถูกต้อง 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความไม่ตรงประเด็น

แบบฝึกที่ 1

การอ่านจับใจความ เรื่อง การทำฮัจญ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ แล้วเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุป
สิ่งที่ได้จากเรื่อง

تعريف الحج

الحج في اللغة معناه : القدوم والقصد. والمقصود : القصد إلى بيت الله الحرام (الكعبة) لأداء مناسك هذه
الفريضة وشعائرها. الحج شرعا معناه : قصد مكة المكرمة ، والمشاعر المقدسة للنسك.

حكم الحج

الحج واجب على المسلم في العمر لمرة واحدة . والأدلة على ذلك من السنة : حديث أبي هريرة رضي
الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : (يأيتها الناس أن الله قد فرض عليكم الحج فحجوا)
رواه مسلم وحديث ابن عمر رضي الله عنهما أن النبي صلى الله عليه وسلم قال : { بني الإسلام على
خمسة : شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله ، وإقام الصلاة ، وإيتاء الزكاة ، وصوم رمضان ،
وحج البيت من استطاع إليه سبيلا } متفق عليه.

وقت الحج

وقت الحج من اليوم الثامن من شهر ذي الحجة إلى الحادي عشر أو الثاني عشر منه ويؤم مكة المكرمة
في هذا الوقت حوالي مليونين من الحجاج المسلمين المفرقين في أنحاء العالم في مكان واحد ليتعارفوا و
يتدارسوا أحوالهم.

شروط وجوب الحج

(1) الإسلام : فلا يجب على الكافر ، لأن العبادات لا تجب إلا على المسلم.

(2) العقل :- فلا يجب على المجنون .، لأن الله رفع القلم عنه كما في حديث علي رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : { رفع القلم عن ثلاثة : النائم حتى يستيقظ ، والصبي حتى يحتلم ، والمجنون حتى يفيق. }

(3) البلوغ : فلا يجب على الصغير الذي لم يبلغ ، لأن الله قد رفع القلم عنه لحديث علي رضي الله عنه السابق.

(4) الحرية :- فلا يجب على عبد مملوك .، لأنه غير مستطيع ومشغول في خدمة سيده .، ولكن يصبح الحج من الصبي والعبد .، ولا يجزئهما عن حجة الإسلام .، لحديث ابن عباس رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : { أيما صبي حج ثم بلغ الحنث فعليه أن يحج حجه أخرى ، وأيما عبد حج ثم أعتق فعليه أن يحج حجة أخرى } رواه الحاكم ، ولاستطاعة : لقول الله تعالى (: وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا) ، والمقصود بالاستطاعة بالبدن والمال ، ومن الاستطاعة وجود المحرم للمرأة ، لحديث ابن عباس رضي الله عنهما أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : { لا تسافر امرأة إلا مع ذي محرم } متفق عليه.

(5) المواقيت : المواقيت الزمانية : وهي أشهر الحج وهو شوال ، وذو القعدة ، وذو الحجة ، لقول الله تعالى (: الْحُجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ) فلا يجوز للحاج أن يحرم بالحج قبل أشهر الحج ، ومواقيت المكانية : وهي التي جاءت في حديث ابن عباس رضي الله عنهما : { وقترسول الله صلى الله عليه وسلم لأهل المدينة ذا الحليفة ولأهل الشام الجحفة ، ولأهل نجد قرن المنازل ، ولأهل اليمن يلملم ، وقال : هن هن ، ولمن أتى عليهن ، من غير أهلهن ، ممن أراد الحج والعمره ، فمن كان دون ذلك فمن حيث أنشأ، حتى أهل مكة من مكة } .

(6) ذو الحليفة : ويسمى الآن أبيار علي ، الجحفة : ويحرم الناس الآن من رابغ ، وفرن : ويسمى الآن السيل الكبير ، ويللملم : ويحرم الناس اليوم من السعدية .

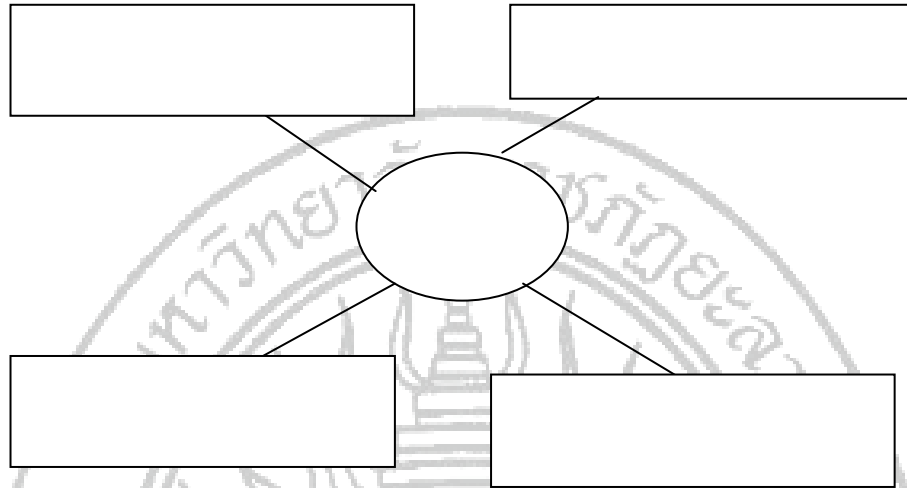
(7) الإحرام : المقصود بالإحرام هو نية الدخول في النسك ، ستجب قبل الإحرام الاغتسال ، والتنظيف ، والتطيب (وهذا لمن كان محتاجا لذلك) ، ولبس إزار ورداء نظيفين بالنسبة للرجل ، والمرأة تلبس ما تشاء دون تبرجرة والحج إن كان قارنا فيقول : لبيك اللهم عمرة وحجاً ، وبالعمره إن كان متمتعاً فيقول لبيك اللهم عمرة .

أنواع النسك : ثلاثة أنساك:

ذالتمتع : وهو أن يحرم بالعمرة ثم يفرغ منها ويتحلل تحللاً كاملاً ، ثم يحرم بالحج في عامه ، والقران : وهو أن يحرم بالعمرة والحج معا ، أو يحرم بالعمرة ثم يدخل عليها الحج قبل الشروع في الطواف ، **والإفراد :** وهو أن يحرم بالحج وحده ، بعد ذلك يقوم بالتلبية (لبيك اللهم لبيك ، لبيك لا شريك لك لبيك ، إن الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك).

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

แบบฝึกที่ 2 การฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

เรื่อง การปกครองเมืองมakkะฮ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ เขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

مكة المكرمة

مكة أبو. مكة المكرمة هي مدينة مقدسة لدى المسلمين، بها المسجد الحرام، وللكعبة التي تعد قبلة المسلمين في صلاتهم. تقع مكة في تمامة في المملكة العربية السعودية، وهي عاصمة منطقة مكة المكرمة، تبعد عن المدينة المنورة حوالي 400 كيلومتر في الاتجاه الجنوبي الغربي، وعن مدينة الطائف حوالي 120 كيلومترا في الاتجاه الشرقي، وعلى بعد 72 كيلومترا من مدينة جدة وساحل البحر الأحمر، وأقرب الموانئ لها هو ميناء جدة الإسلامي، وأقرب المطارات الدولية لها هو مطار الملك عبد العزيز الدولي. تقع مكة المكرمة عند تقاطع درجتي العرض 25/21 شمالا، والطول 39/49 شرقا، ويُعتبر هذا الموقع من أصعب التكوينات الجيولوجية، فأغلب صخورها جرانيتية شديدة الصلابة. تبلغ مساحة مكة المكرمة حوالي 550 كم منها 88 كم مأهولة بالسكان، وتبلغ مساحة المنطقة المركزية المحيطة بالمسجد الحرام حوالي 6 كم، ويبلغ ارتفاع مكة عن مستوى سطح البحر حوالي 330 متراً.

يرجع تاريخ تأسيس مكة إلى أكثر من 2000 سنة قبل الميلاد، وكانت في بدايتها عبارة عن قرية صغيرة تقع في واد جاف تحيط بها الجبال من كل جانب، ثم بدأ الناس في التوافد عليها والاستقرار بها في عصر النبي إبراهيم والنبي إسماعيل، وذلك بعدما ترك النبي إبراهيم زوجته هاجر وابنه إسماعيل في هذا الوادي الصحراوي الجاف، وذلك امتثالاً لأمر الله، فبقيا في الوادي حتى تفجر بئر زمزم، ثم وفدت بعد ذلك أولى القبائل التي سكنت مكة وهي قبيلة جرهم إحدى القبائل الليمنية الرحالة، وقد بدأت خلال تلك الفترة رفع قواعد الكعبة على يد النبي إبراهيم وابنه إسماعيل.

يبلغ عدد سكان مكة بحسب إحصائيات عام 2007، حوالي 1700000 نسمة موزعين على أحياء مكة القديمة والجديدة. تضم مكة العديد من المعالم الإسلامية المقدسة، لعل من أبرزها المسجد الحرام وهو أقدس الأماكن في الأرض. بالنسبة للمسلمين، ذلك لأنه يضم الكعبة المشرفة قبلة المسلمين في الصلاة. كما أنه أحد المساجد الثلاثة التي تشد إليها الرحال، وذلك حسب قول النبي محمد: "لا تشد الرحال إلا إلى ثلاثة مساجد مسجدي هذا والمسجد الحرام والمسجد الأقصى"، بالإضافة إلى ذلك، تعد مكة مقصد المسلمين في موسم الحج والعمرة إذ أنها تضم المناطق التي يقصدها المسلمون خلاله وهي مزدلفة، منورفة.

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ
ลำดับความคิดของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ
เรื่อง ชะกาต

ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญาฮฺ) ปีที่ 3
จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน อร 1.1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.อ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดเพื่อสรุปใจความสำคัญ ภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอียาคาด มูอามาละต และญินาญาด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2.เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย

3. สาระสำคัญ

1. การอ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลามจะช่วยให้สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

2. ความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับจะช่วยให้สามารถตีความและสื่อความหมายบทบัญญัติอิสลามได้

3. มุสลิมควรฝึกฝนการอ่านและเขียนสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลามจากภาษาอาหรับเพราะจะช่วยให้เข้าใจและเห็นคุณค่าหลักคำสอนในศาสนาได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้
2. อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาต ได้อย่างถูกต้อง
3. สรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาต ได้อย่างถูกต้อง
4. ร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน

5. ภาระการเรียนรู้

1. วิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิด
2. บทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาต
3. การสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาตโดยการเขียนแผนภาพลำดับความคิด

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูนำเสนอเกี่ยวกับชะกาต และความจำเป็นสำหรับมุสลิมที่ต้องอ่านและทำความเข้าใจบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับชะกาต โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) ชะกาต ในอิสลามมีความสำคัญอย่างไร
- 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าชะกาต ของเราถูกต้องตามหลักการอิสลาม
- 3) มีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้เราเข้าใจภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง

ชะกาต

6.1.2 ครูให้ผู้เรียนทบทวนวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดและการสรุปใจความจากเรื่องที่อ่านจากภาษาอาหรับ

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการสรุปใจความสำคัญของ เรื่อง การทำฮัจญ์ที่เรียนในครั้งที่แล้ว

6.2.1 ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนแผนภาพความคิดในการสรุปและจัดลำดับเรื่องราวที่อ่าน

6.2.2 ครูให้นักเรียนใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาต โดยให้ทำงานเป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน และให้ใช้เวลาในการดำเนินงานประมาณ 10 นาที โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

- ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานการอ่านจับใจความ
เรื่องชะกาด

- ครูให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานและครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการสรุปใจความของเรื่องที่อ่านโดยใช้แผนภาพ
ความคิด

6.3.2. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง สถานที่สำคัญในเมืองมวกะ
โดยใช้แผนภาพความคิด

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.1 สื่อการเรียนรู้

7.1.1บทอ่านเรื่อง ชะกาด

7.1.2ผลงานการใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความสำคัญ และจัดลำดับเรื่องการทำฮัจญ์

7.1.3แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ชะกาดโดยใช้แผนภาพความคิด

7.1.4แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง สถานที่สำคัญในเมืองมวกะห์โดยใช้
แผนภาพความคิด

7.1.5แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับ
ความคิด

7.1.6เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

7.1.7แบบสังเกตพฤติกรรม

8. การวัดและประเมินผล

8.1 การวัดผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้	สอบถาม	แบบสอบถาม	10
อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดสรุปในความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องชะกาตได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
เขียนเรื่องจากแผนภาพลำดับความคิดได้	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
สรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง ชะกาตได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1.แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
ร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	10
รวม			50

8.2 เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 46-50 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมาก
คะแนน 41-45 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี
คะแนน 31-40 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง
คะแนน 21-30 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอ่อน
คะแนนต่ำกว่า 21 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต้องปรับปรุง

[illegible]

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียนแผนภาพลำดับความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมายชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิดเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4. สะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง บางส่วน 4. สะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุกภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่นวาย 3. เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องตลอดเรื่อง 4. ทำงานไม่สะอาด ไม่สวยงามและ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง	10	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้ถูกต้อง 2. เนื้อหากระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้บางส่วน 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องไม่ถูกต้อง 2. เนื้อหาไม่กระทัดรัด ได้ใจความไม่ตรงประเด็น

แบบฝึกที่ 1

การอ่านจับใจความเรื่อง ชะกาต

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ แล้วเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

الزكاة

أ - تعريف الزكاة لغة : عرفت الزكاة لغة بأنها النماء والزيادة يقال: زكا الزرع إذا نما وزاد، والأرض تزكو زكواً إذا بورك فيها ونمت، وسمي القدر المخرج من المال زكاته؛ لأنه مما يرجى به زكاء المال وهو زيادته ونماؤه .

وتأتي الزكاة بمعنى الطهارة والصلاح على حد قول الله جل وعلا: خذ من أموالهم صدقة تطهرهم وتزكيهم بها... الآية(3) أي تطهر المخرجين بها.

فتخلص لنا أن الزكاة في اللغة تأتي بمعنى النماء والزيادة والطهارة والصلاح(4)

ب - تعريف الزكاة اصطلاحاً : عرفت الزكاة في اصطلاح الفقهاء بتعريفات متقاربة أذكر تعريفاً لها عند كل

أهمية الزكاة

الزكاة ركن من أركان الإسلام الأساسية وهي فريضة على كل مسلم تتوفر فيه شروطها فيجب عليه إخراجها لمستحقيها . وقد ورد لفظ الزكاة في القرآن الكريم مع الصلاة في أكثر من (80) آية .
" إن الذين آمنوا وعملوا الصالحات وأقاموا الصلاة وآتوا الزكاة لهم أجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون " (البقرة 2-آية 277)

حكمة الزكاة

المسلم الغني ينظر إلى ثروته وأمواله كأمانة استأمنه الله عليها ينبغي عليه أن يؤدي حقها ويستعملها فيما يرضى الله تعالى .

ويحث الله تعالى المسلمين على الإنفاق من أموالهم ليسدوا حاجات الفقراء والمحتاجين "من ذا الذي يقرض الله قرضاً حسناً فيضاعفه له أضعافاً كثيرة والله يقبض ويبسط وإليه ترجعون " (البقرة 2-آية 245)
والزكاة في الإسلام هي أول نظام عرفته البشرية لتحقيق الرعاية للمحتاجين والعدالة الاجتماعية بين أفراد المجتمع حيث يعاد توزيع جزء من ثروات الأغنياء على الطبقات الفقيرة والمحتاجين .

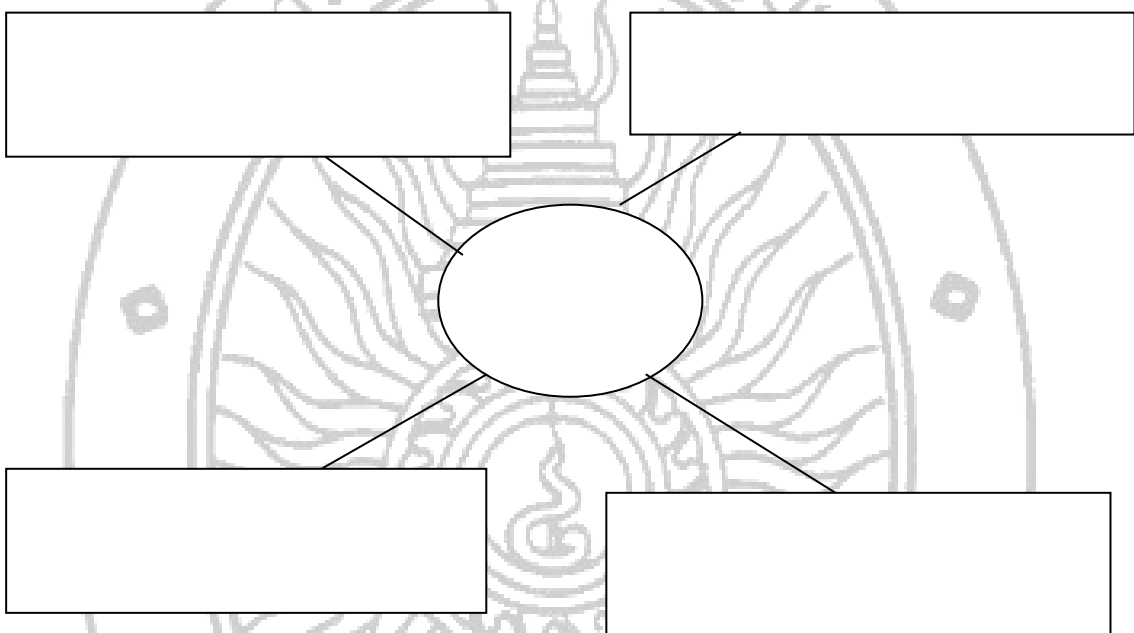
والزكاة طهرة لأموال المذكي ويطهره لنفسه من الأنانية والطمع والحرص . وعدم المبالاة بمعاناة الغير وهي كذلك طهرة لنفس الفقير أو المحتاج من الغيرة والحسد والكراهية لأصحاب الثروات . وتؤدي الزكاة إلى زيادة تماسك

المجتمع وتكافل أفرادهم والقضاء على الفقر وما يرتبط به من مشاكل اجتماعية واقتصادية وأخلاقية إذا. أحسن استغلال أموال الزكاة وصرفها لمستحقيها .

الأموال تجب عنها الزكاة

فرض الإسلام الزكاة في الذهب والفضة ويقاس عليهما العملات المختلفة وكذلك عروض التجارة والزروع والثمار والأنعام والركاز والمعادن . وهذه بعض الملاحظات على الأموال الواجب فيها الزكاة وقيمة النصاب فيها:

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 2 การอ่านจับใจความ

เรื่อง สถานที่สำคัญในเมืองมakkah

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ และเขียนแผนภาพลำดับความคิด

الحجر الأسود

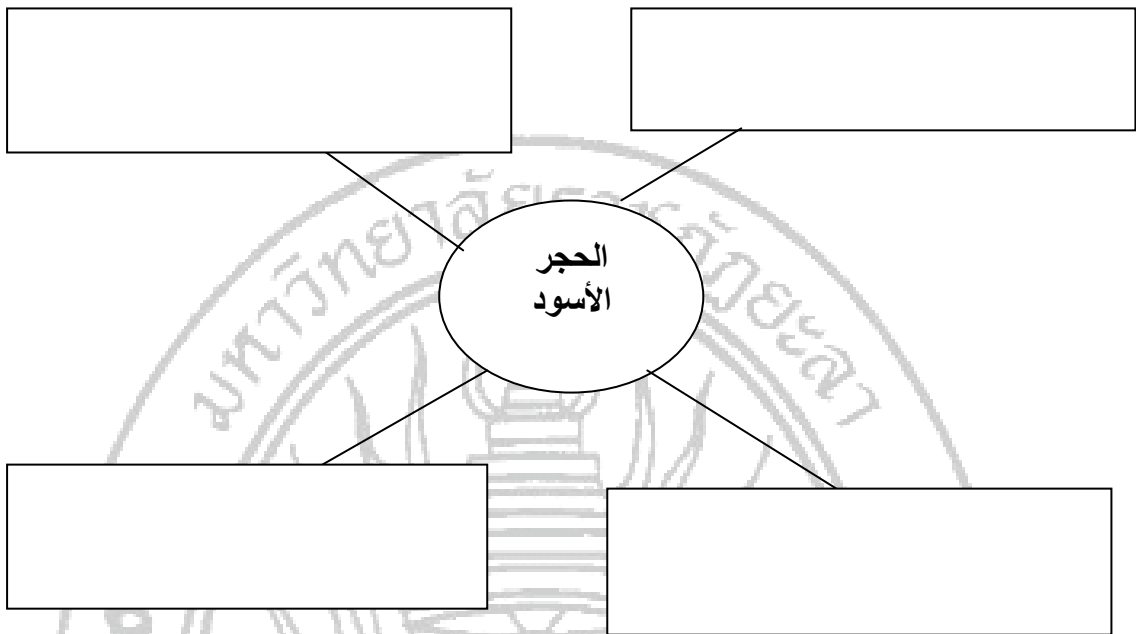
'الحجر الأسود' حجر لونه أسود مائل للحمرة. موجود في الركن الجنوبي. يسار. باب الكعبة المشرفة، يرتفع عن أرض المطاف بـ 1.10 متر، وهو مغروس داخل جدار الكعبة المشرفة..

و الجدير بالذكر أن الحجر الأسود قد تكسر على مر الحوادث التي مرت به، كان قطر الحجر الأسود حوالي 30 سم أما الآن فلم يتبقى منه سوى ثمان حصوات صغيرة جدا في حجم التمرات ويحيط بها إطار من الفضة و ليس كل ما داخل الطوق الفضي من الحجر الأسود، وإنما هناك 8 قطع صغار في وسط المعجون، وهذه القطع هي المقصودة في التقبيل والاستلام.

و من الحجر الأسود يبدأ الطواف وينتهي. ولذا يقال له الركن باعتبار وجوده في الركن الأهم من البيت الحرام وهو الركن الذي يتدأ الطواف منه وهو الركن الشرقي، وأصل لونه أبيض عدا ما يظهر منه فإنه أسود ولعل ذلك بسبب حريق وقع في الكعبة في عهد قريش ثم الحريق الذي حصل مرة أخرى في عهد ابن الزبير مما أدى إلى تفلقه إلى ثلاث فلق وقد قام ابن الزبير بشده بالفضه حينما بنى الكعبة

و لم يكن الحجر الأسود الموجود في الكعبة الآن هو الوحيد عند العرب قبل الإسلام فكما يذكر العلامة الدكتور جواد علي في كتاب المفصل في تاريخ العرب قبل الإسلام ج 3 ص 739 طبعة 1980 قائلا (أما - هفلس-ها، فلس-فانه الفلس عند أهل الإخبار وقد ذكروا أنه كان على هيئة حجر أسود تعبدت له قبيلة (سليم)، أى أنه كانت هناك أحجار سوداء أخرى تعبد لها العرب غير الحجر الأسود الموجود حاليا

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ
ลำดับความคิดของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ
เรื่อง การถือศีลอด

ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญาฮฺ) ปีที่ 3
จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน อร 1.1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 1) อ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดเพื่อสรุปใจความสำคัญ ภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอียาคัต มูอามาละต และญินาญาค เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
- 2) เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย

3. สาระสำคัญ

1. การอ่าน และเขียนแผนภาพลำดับความคิดภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลามจะช่วยให้สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น
2. ความสามารถในการอ่านภาษาอาหรับจะช่วยให้สามารถตีความและสื่อความหมายบทบัญญัติอิสลามได้
3. มุสลิมควรฝึกฝนการอ่านและเขียนสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลามจากภาษาอาหรับเพราะจะช่วยให้เข้าใจและเห็นคุณค่าหลักคำสอนในศาสนาได้

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้
- 2) อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดสรุปในใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การถือศีลอดได้อย่างถูกต้อง
- 3) สรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การถือศีลอดได้อย่างถูกต้อง
- 4) ร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและความสนุกสนาน

5. ภาระการเรียนรู้

- 1) วิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิด
- 2) บทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การถือศีลอด
- 3) การสรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การถือศีลอดโดยการเขียนแผนภาพลำดับความคิด

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูนำเสนอเกี่ยวกับการถือศีลอด และความจำเป็นสำหรับมุสลิมที่ต้องอ่าน และทำความเข้าใจบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการถือศีลอด โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) การถือศีลอด ในอิสลามมีความสำคัญอย่างไร
- 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าการถือศีลอด ของเราถูกต้องตามหลักการอิสลาม
- 3) มีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้เราเข้าใจภาษาอาหรับเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลาม เรื่อง การถือศีลอด

- ครูให้ผู้เรียนทบทวนวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดและการสรุปใจความ จากเรื่องที่อ่านจากภาษาอาหรับ

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องชะกาดที่เรียนในครั้งที่แล้ว

6.2.2 ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนแผนภาพความคิดในการสรุปและจัดลำดับเรื่องราวที่อ่าน

6.2.3 ครูให้นักเรียนใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความของบทบัญญัติอิสลามเรื่องการถือศีลอด โดยให้ทำงานเป็นกลุ่มๆ ละ ประมาณ 4-5 คน และให้ใช้เวลาในการดำเนินงานประมาณ 10 นาที โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหัวเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนที่ 2 หาคำสำคัญหรือคีย์เวิร์ด หรือวลีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของคีย์เวิร์ด

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนความคิดในรูปแผนภูมิ

6.2.4 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานการอ่านจับใจความ เรื่อง การ
ถือศีลอด

6.2.5 ครูให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานและครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการสรุปใจความของเรื่องที่อ่านโดยใช้แผนภาพ
ความคิด

6.3.2 นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ดินแดนปาเลสไตน์โดยใช้
แผนภาพความคิด

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

7.1 สื่อการเรียนรู้

- 7.1.1 บทอ่านเรื่อง การถือศีลอด
- 7.1.2 ผลงานการใช้แผนภาพความคิดสรุปใจความสำคัญ และจัดลำดับเรื่องชะกาต
- 7.1.3 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง การถือศีลอดโดยใช้แผนภาพความคิด
- 7.1.4 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ดินแดนปาเลสไตน์โดยใช้แผนภาพ
ความคิด
- 7.1.5 แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ
ความคิด
- 7.1.5 เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับ
ความคิด

8. การวัดและประเมินผล

8.1 การวัดผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	คะแนน
อธิบายวิธีการเขียนแผนภาพลำดับความคิดได้	สอบถาม	แบบสอบถาม	10
อ่านและเขียนแผนภาพลำดับความคิดสรุปในความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการถือศีลอด ได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
เขียนเรื่องจากแผนภาพลำดับความคิดได้	ตรวจประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
สรุปใจความสำคัญของบทบัญญัติอิสลาม เรื่องการถือศีลอดได้อย่างถูกต้อง	ตรวจประเมินผลงาน	1.แบบประเมินผลงานการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด 2. เกณฑ์การให้คะแนน	10
ร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและความสนุกสนาน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	10
รวม			50

8.2 เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 46-50 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีมาก
คะแนน 41-45 คะแนน	หมายถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี
คะแนน 31-40 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง
คะแนน 21-30 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอ่อน
คะแนนต่ำกว่า 21 คะแนน	หมายถึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต้องปรับปรุง

การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

[illegible][illegible]

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	น้ำหนัก	เกณฑ์การให้คะแนน		
		3	2	1
การเขียน แผนภาพลำดับ ความคิด	10	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่องครบสมบูรณ์	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจนถูกต้อง เนื้อเรื่อง ครบสมบูรณ์บางส่วน	ใช้ภาษาสื่อความหมาย ชัดเจน ถูกต้อง เนื้อเรื่อง ไม่ครบสมบูรณ์
การเขียนเรื่อง	10	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิดเหตุการณ์ อย่างต่อเนื่อง 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง 4. สะอาดสวยงามเป็น ระเบียบเรียบร้อย	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจนสุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง บกพร่องบางส่วน 3. เว้นวรรคตอนถูกต้อง บางส่วน 4. สะอาดสวยงามเป็น ระเบียบเรียบร้อย บางส่วน	1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้องเหมาะสม 2. ลำดับความคิด เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง สับสนวุ่นวาย 3. เว้นวรรคตอนไม่ ถูกต้องตลอดเรื่อง 4. ทำงานไม่สะอาดไม่ สวยงามและไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อย
การสรุปสิ่งที่ ได้จากเรื่อง	10	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องได้ ถูกต้อง 2. เนื้อหากระทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง ได้บางส่วน 2. เนื้อหาไม่กะทัดรัด ได้ใจความตรงประเด็น บางส่วน	1. สรุปสิ่งที่ได้จากเรื่องไม่ ถูกต้อง 2. เนื้อหาไม่กะทัดรัด ได้ใจความไม่ตรง ประเด็น

แบบฝึกที่ 1

การอ่านจับใจความ เรื่อง การถือศีลอด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ แล้วเขียนแผนภาพลำดับความคิดและสรุป
สิ่งที่ได้จากเรื่อง

الصوم

تعريف الصوم : لغة : الإمساك.

اصطلاحاً : قال الحافظ ابن حجر . رحمه الله . : إمساك مخصوص في زمن مخصوص من شيء مخصوص
بشروط مخصوصة . وقال العلامة بن عثيمين رحمه الله : هو التعبد لله سبحانه وتعالى بالإمساك عن
الأكل والشرب وسائر المفطرات من طلوع الفجر وإلى غروب الشمس .

النية : هي عزم القلب على فعل الشيء ، والنية محلها القلب ، ولا يجوز التلفظ بها لأن التلفظ بها بدعة ،
ويجوز أن تكون النية في أي جزء من الليل ولو قبل الفجر بلحظة ، ولا بد للصوم الواجب من نية قبل
الفجر . ، وقد ذكر ابن تيمية : كل من علم أن غداً رمضان وألرد صيامه فهذه نية وهذا فعل عامة
المسلمين .

وأما صوم النفل يجوز لك أن تنوي قبل الزوال (أي قبل أذان الظهر بربع ساعة تقريباً) ما لم تأكل لفعل
النبي (صلى الله عليه وسلم) وأما النفل المعين كعاشوراء وعرفة ، فاشتراط بعض أهل العلم النية من الليل
حكم تارك الصيام.

من ترك الصوم بغير عذر فإنه أتى كبيرة من كبائر الذنوب؛ لأنه أدخل بركن من أركان الإسلام وواجب
من واجباته العظام، وفرق بين من ترك الصيام وترك الصلاة؛ لأن ترك الصلاة هذا كفر مخرج من الملة؛ أما
تارك الصيام، فالصواب في ذلك أنه لا يكفر، لكن كما أسلفنا أنه أتى كبيرة من كبائر الذنوب؛ والزكاة
أكد من الصيام ؛ ويدل على عدم كفر تارك الزكاة، لما في صحيح مسلم من حديث أبي هريرة رضي الله
عنه ، أن النبي صلى الله عليه وسلم قال في تارك الزكاة : (ثم يرى سبيله إما إلى الجنة وإما إلى النار) ولو
كان كافراً لم ير سبيله إلى الجنة.

فضيلة الشيخ أ.د. : خالد بن علي المشيقح .

وقال الحافظ الذهبي رحمه الله تعالى : وعند المؤمنين مقرر أن من ترك صوم رمضان من غير عذر أنه شرّ
من الزاني ومدمن الخمر ، بل يشكّون في إسلامه ، ويظنون به الزندقة والانحلال . وقال شيخ الإسلام

رحمه الله : إذا أفطر في رمضان مستحلاً لذلك وهو عالم بتحريمه استحلالاً له وجب قتله ، وإن كان فاسقاً عوقب عن فطره في رمضان.

فضائل شهر رمضان وصيامه :

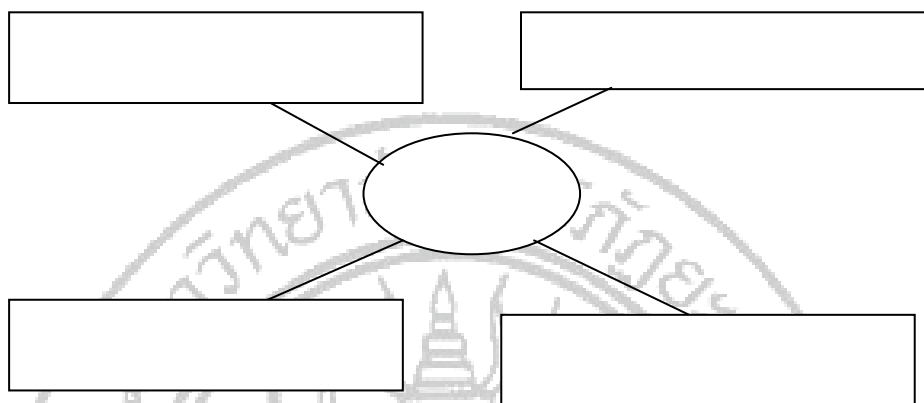
إن لشهر رمضان وصيامه فضائل جمّة جمعتها لك باختصار:

- 1- أنه تصفد فيه الشياطين ، وهم مردة الجن.
- 2- تفتح فيه أبواب الجنة وتغلق أبواب النار.
- 3- تستغفر الملائكة للصائمين حتى يفطروا.
- 4- وأن فم الصائم أطيب عند الله من ريح المسك.
- 5- فيه ليلة القدر والتي هي خير من ألف شهر.
- 6- يعتق الله من يشاء من عباده كل ليلة من ليالي رمضان.
- 7- يغفر الله للصائمين في آخر ليلة من رمضان.
- 8- والصدقة في رمضان من أفضل الصدقات.
- 9- والعمرة في رمضان تعدل حجة.
- 10- وإن الصوم أختصه الله لنفسه وهو الذي يجازي به.

آداب الصيام:

- 1- على المسلم الإكثار من قراءة القرآن والأذكار اليومية في هذا الشهر الفضيل ، والاستكثار من أنواع الخير والعمل الصالح ، لأن الأجور متضاعفة .
- 2- أن يجتنب الصائم جميع ما حرم الله عليه من الأقوال والأفعال ، فيحفظ لسانه عن الكذب والغيبة والنميمة والسب والشتم وفحش القول ، ويحفظ بصره عن النظر إلى المحرمات ، ويحفظ أذنه عن الاستماع للحرام ، ويحفظ بطنه عن كل مكسب خبيث محرم .
- 3- ومن الآداب المستحبة أيضاً ، تعجيل الفطور وتأخير السحور ، والعلة في ذلك مخالفة اليهود ، أخرج أبو داود والنسائي وابن ماجه مرفوعاً بلفظ: (لَا يَزَالُ الدِّينُ ظَاهِراً مَا عَجَّلَ النَّاسُ الْفِطْرَ لِأَنَّهُ يَهُودٌ وَالنَّصَارَى يُؤَخِّرُونَ).
- 4- يجب أن نعلم أن الله لا يريد أن ندع الطعام والشراب فقط ، إنما يريد منا أن ندع قول الزور والعمل به والجهل أيضاً ، ولهذا يندب للصائم إذا سبّه أحدٌ وهو صائم أو قاتله فليقل: إني صائم ، ولا يرد عليه؛ لأنه لو ردّ عليه لردّ عليه الأول ثم ردّ عليه ثانياً. فيرد الأول، ثم هكذا يكون الصيام كله سباً ومقاتلة.

แผนภาพลำดับความคิดและการสรุปเรื่อง

การสรุปสิ่งที่ได้จากเรื่อง

YALA RAJABHAT UNIVERSITY

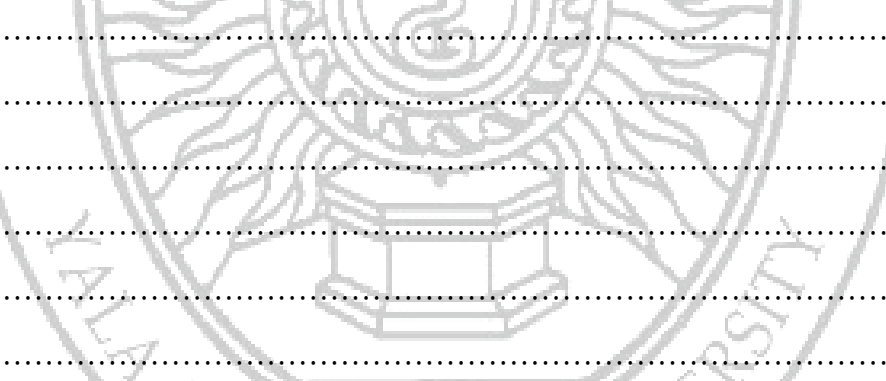
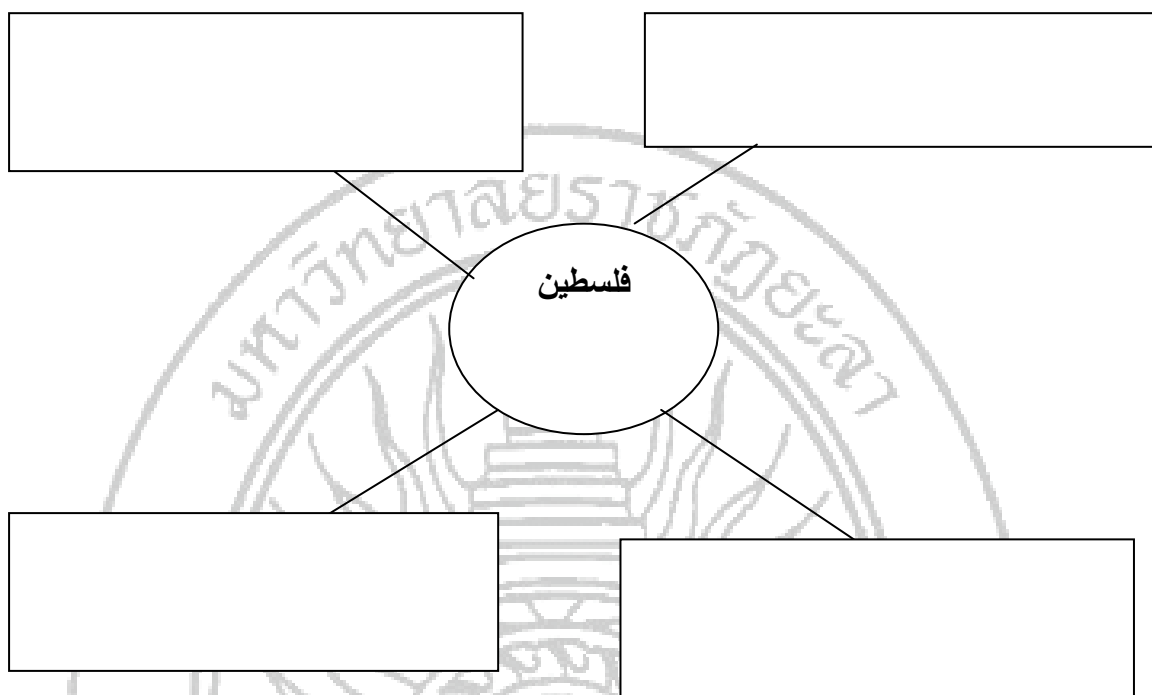
แบบฝึกที่ 2 ทักษะการอ่านจับใจความ เรื่อง ดินแดนปาเลสไตน์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความจากบทอ่านต่อไปนี้ และเขียนแผนภาพลำดับความคิด

فلسطين

فلسطين هي أرض تشغل الجزء الجنوبي من الساحل الشرقي للبحر المتوسط حتى نهر الأردن. تقع في قلب الشرق الأوسط حيث تشكل الجزء الجنوبي الغربي من بلاد الشام، وتصل بين غربي آسيا وشمالي أفريقيا بوقوعها وشبه جزيرة سيناء عند نقطة التقاء القارتين. تحوي فلسطين على عدد كبير من المدن الهامة تاريخياً ودينياً بالنسبة للديانات التوحيدية الثلاث، وعلى رأسها القدس. وهي اليوم مقسمة بين كيانين سياسيين هما دولة فلسطين (غير المستقلة إلى الآن، والممثلة حالياً بالسلطة الفلسطينية) ودولة إسرائيل (التي أقيمت في حرب 1948 بعد تهجير مئات الآف الفلسطينيين من وطنهم). يُقدر عدد السكان ضمن هذه الحدود بـ 11,900,000 نسمة تقريباً، حيث أن جزءاً كبيراً من سكان فلسطين التاريخية اليوم هم من الناطقين بالعربية (المسلمون والمسيحيون)، أما الجزء الآخر من سكانها فهم من الناطقين بالعبرية وأتباع الديانة اليهودية المهاجرين وأبناء شعوب أخرى، وتبلغ نسبتهم اليوم 49% بينما يشكل العرب 46%.

من ناحية جغرافية، تمتد فلسطين بشكل طولي من الشمال إلى الجنوب على نحو أربع درجات عرض، حيث تمتد بين دائرتي عرض 29,30 و 33,15 شمالاً وبين خطي الطول 34,15 و 35,40 شرقاً، بمساحة 26,990 كم²، بما في ذلك بحيرة طبريا ونصف البحر الميت. يحدها من الغرب البحر المتوسط بساحل طوله 224 كم، ومن الشرق سورية والأردن، ومن الشمال لبنان، ومن الجنوب سيناء وخليج العقبة. وفلسطين مستطيلة الشكل طولها من الشمال إلى الجنوب 430 كم، أما عرضها ففي الشمال يراوح بين 51 - 70 كم، وفي الوسط 72 - 95 كم عند القدس، أما في الجنوب فإن العرض يتسع ليصل إلى 117 كم عند رفحوخان يونس حتى البحر الميت. وتمتلك المنطقة أرضاً متنوعة جداً، وتقسم جغرافياً إلى أربع مناطق، وهي من الغرب إلى الشرق السهل الساحلي، والتلال، والجبال (جبال الجليل وجبال نابلس وجبال القدس وجبال الخليل) والأغوار (غور الأردن). في أقصى الجنوب هناك صحراء النقب. بين جبال نابلس وجبال الجليل يقع مرج بن عامر ويقطع جبل الكرمل، الذي يمتد من جبال نابلس شمالاً غرباً، السهل الساحلي. تتراوح الارتفاعات من 417 متراً تحت مستوى البحر في البحر الميت (وهي أخفض نقطة على سطح اليابسة في العالم) إلى 1204 متراً فوق مستوى البحر في قمة جبل الجرمق (جبل ميرون كما يسمي في إسرائيل).

The logo of Yala University is a circular emblem. It features a central shield with a sunburst design. Above the shield is a crown-like structure. The shield is flanked by two lions. The text 'YALA UNIVERSITY' is written in a circular path around the central emblem.

คำชี้แจง ให้สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพ
ลำดับความคิดของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

[illegible]

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๒๓๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๑๓๓ ถนนเทศบาล ๓ ตำบลสะเตง
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติโครงการทดลองใช้นวัตกรรม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย นวัตกรรม จำนวน ชุด

ด้วยนายมาหามะ มะนุ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาทักษะ
การอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ดังนี้

๑. ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์ ยามาเรียง	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ นักศึกษาจะต้องทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อให้ นักศึกษาได้ทดลองใช้อย่างมี
ประสิทธิภาพ จึงขออนุมัติโครงการที่ได้โปรดให้นักศึกษาผู้นี้ทดลองใช้นวัตกรรมในหน่วยงานของท่าน
เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๒๓ ๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๑๓๓ ถนนเทศบาล ๓ ตำบลสะเตง
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบนวัตกรรม

เรียน ดร.อับดุลรอเซะ หะมีแย

สิ่งที่ส่งมาด้วย นวัตกรรม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมาหามะ มะนู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาทักษะ
การอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ดังนี้

๑. ดร.อับดุลฮาгим เอ็งปียา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเร้ง

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบนวัตกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๒๓๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๑๓๓ ถนนเทศบาล ๓ ตำบลสะเตง
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบนวัตกรรม

เรียน ดร.มุฮัมมัด วาเล้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย นวัตกรรม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมาหามะ มะนุ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาทักษะ
การอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ดังนี้

๑. ดร.อับดุลฮากัม เอ็งปียา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์ ยามาเร้ง

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบนวัตกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๒๓๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๑๓๓ ถนนเทศบาล ๓ ตำบลสะเตง
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบนวัตกรรม

เรียน อาจารย์โรซวรรณ เชฟโหลม

สิ่งที่ส่งมาด้วย นวัตกรรม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายมาหามะ มะนุ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาทักษะ
การอ่านจับใจความภาษาอาหรับ โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ดังนี้

๑. ดร.อับดุลฮากิม เอ็งปียา	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ยามาเร้ง	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระสมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการในสาขาดังกล่าว จึงขออนุมัติจากท่าน
ในการตรวจสอบนวัตกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ภาคผนวก จ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

โรงเรียนเตรียมวิทยา

ที่อยู่โรงเรียนโรงเรียนเตรียมวิทยา : 28 หมู่ 4 ตำบลสาครใต้ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก จ รายชื่อหน่วยงานที่ทำการวิจัย

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการวิจัย

โรงเรียนเตรียมวิทยา

ที่อยู่โรงเรียนโรงเรียนเตรียมวิทยา : 28 หมู่ 4 ตำบลสาครใต้ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ชื่อ-สกุล	ดร.อับดุลรอเซะ หะมีเย
วุฒิการศึกษา	ปริญญาเอก (สาขา Arabic-Linguistics)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์
ชื่อ-สกุล	ดร.มุฮัมมัด วาเล็ง
วุฒิการศึกษา	ปริญญาเอก (สาขา Curriculum & Methodology of Teaching)
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์
ชื่อ-สกุล	อาจารย์โรซวรรณา เชพโหมลาม
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท (สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา)
ตำแหน่ง	พนักงานราชการ (ครู)
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบำรุงศาสน์วิทยา

ภาคผนวก ซ

ประกาศนียบัตรและบทความวิจัยนานาชาติ

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

The Development of Arabic Reading Comprehensive Skills By

Concept Mapping

มาหามะ มะนู¹, ซัมซุ สาอู² และสาอูไรรัตน์ ยามาเร้ง³

MAhama manu , Samsoo Sa-U and Urairat Yamareng

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop and determine efficiency of book for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping ,2) to compare students' achievement on Arabic language for intermediate Islamic education grade by using book for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping between before instruction and after instruction and 3) to evaluate students' satisfaction towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping. The samples were 30 students of intermediate Islamic education grade. The data were collected by using achievement test for the development of Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping and the satisfaction questionnaire of student towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping and the data were analyzed using means, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows

1. The efficiency of lesson plans was higher significantly. The efficiency was 84.40/91.57.
2. The students' Arabic Reading Comprehensive Skills was significantly higher on the post-test than pre-test ($p < .05$)
3. The students' satisfaction towards Arabic Reading Comprehensive Skills by Concept Mapping was high level. ($\bar{X} = 3.59$)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซึญญาฮฺ) ปีที่ 3 ที่เรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนและเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวซซึญญาฮฺ) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด แบบทดสอบวัดทักษะ การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 84.40/91.57
2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมพลเมืองให้สามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้นั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (อิริมา ชิระวัฒน์ศิริกุล, 2547 : 1) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นั่นก็คือ การพัฒนาคุณภาพของคนด้วยการศึกษา ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (นุริย๊ะ รักษ์ปราชญ์, 2551 : 1)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ครูควรเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (พันธุ์ ทองชุมนุม, 2544 : 1) และศึกษาตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาของอัลมอซาลิ ซึ่งกล่าวว่า “ครูผู้สอนจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เพราะการเรียนรู้วิชาที่ตนเองสนใจจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (อิบราเฮม ณรงค์รักษาเขต, 2540 : 77) จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับ จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาด้านการสื่อสาร โดยผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ได้ในชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ (อิริมา ชิระวัฒน์ศิริกุล, 2547 : 2) สอดคล้องกับ บันลือ พลฤกษ์วัน (2534 : 107) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด อันเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและใช้หลักภาษาได้ดี อีกทั้งจะช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหา

ความรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญา และงานอาชีพของคนให้เจริญก้าวหน้า ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต (อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550 : 1) สิ่งสำคัญของการอ่าน คือ ผู้อ่านควรจะเข้าใจและสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้ประสบความสำเร็จในการอ่าน Finochiaro and Sako (1983 : 259, อ้างถึงใน อธิมา ชีระวัฒนศิริกุล, 2547 : 2) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ สามารถที่จะเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่ปรากฏในข้อความ สามารถจับใจความสำคัญหรือแก่นสำคัญของเรื่องและรายละเอียดปลีกย่อยได้ สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านได้ สรุป ดีความและเข้าใจความหมายแฝง รวมทั้งสามารถประเมินสิ่งที่อ่าน ทราบแนวทางการเขียน อารมณ์ แนวคิดของผู้เขียนด้วยความซาบซึ้ง การอ่านจับใจความนั้นช่วยให้การอ่านแต่ละครั้งบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ พื้นฐานของความเข้าใจจะพัฒนาขึ้นตั้งแต่ขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด (Dallman et al. , 1984 : 22 ; อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 3)

การเรียนการสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกสถาบันก็จะเป็นในลักษณะ 2 ระบบ คือ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่ไปกับระบบการศึกษาวิชาศาสนา เพื่อให้ตรงตามความเชื่อ ความศรัทธาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นุริย๊ะ รักษ์ปราชญ์, 2551: 3) สำหรับการศึกษาตามแนวทางของหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 สารการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ดีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 10) แต่จากการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียน คือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ แยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้ และไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ด้วย (กรมวิชาการ, 2546 : 188)

วิธีหนึ่งสามารถแก้ปัญหการอ่านจับใจความ คือ การใช้แผนภาพความคิด เป็นการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทั้งในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุผล ตรรกวิทยา การสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ สามารถทักษะในการเรียนรู้ ศาสตร์และศิลปะด้านต่าง ๆ ได้อย่างมี

ประสิทธิผลมากขึ้น เช่น สามารถช่วยคิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา (วิลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2544 : 75) นอกจากนี้วิธีนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างใจความหลัก (Major ideas) และใจความรอง (Minor ideas) ว่ามีความสัมพันธ์กันแบบใด ช่วยทำให้มองเห็นความสำคัญระหว่างคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวพันอย่างมีขั้นตอน และยังแสดงให้เห็นถึงการจัดเรียงลำดับและจำแนกความคิดในบทอ่านที่เชื่อมโยง (Sinatra et al, 1984 : 22 ; อ้างถึงใน จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2549 : 3)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจได้ง่ายในเนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ ได้ทราบถึงผลของการสอนอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านภาษาอาหรับต่อไป โดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้โดยใช้แผนภาพลำดับความคิดไปประยุกต์ใช้กับวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้น และเป็นแนวทางในการสอนอ่านภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

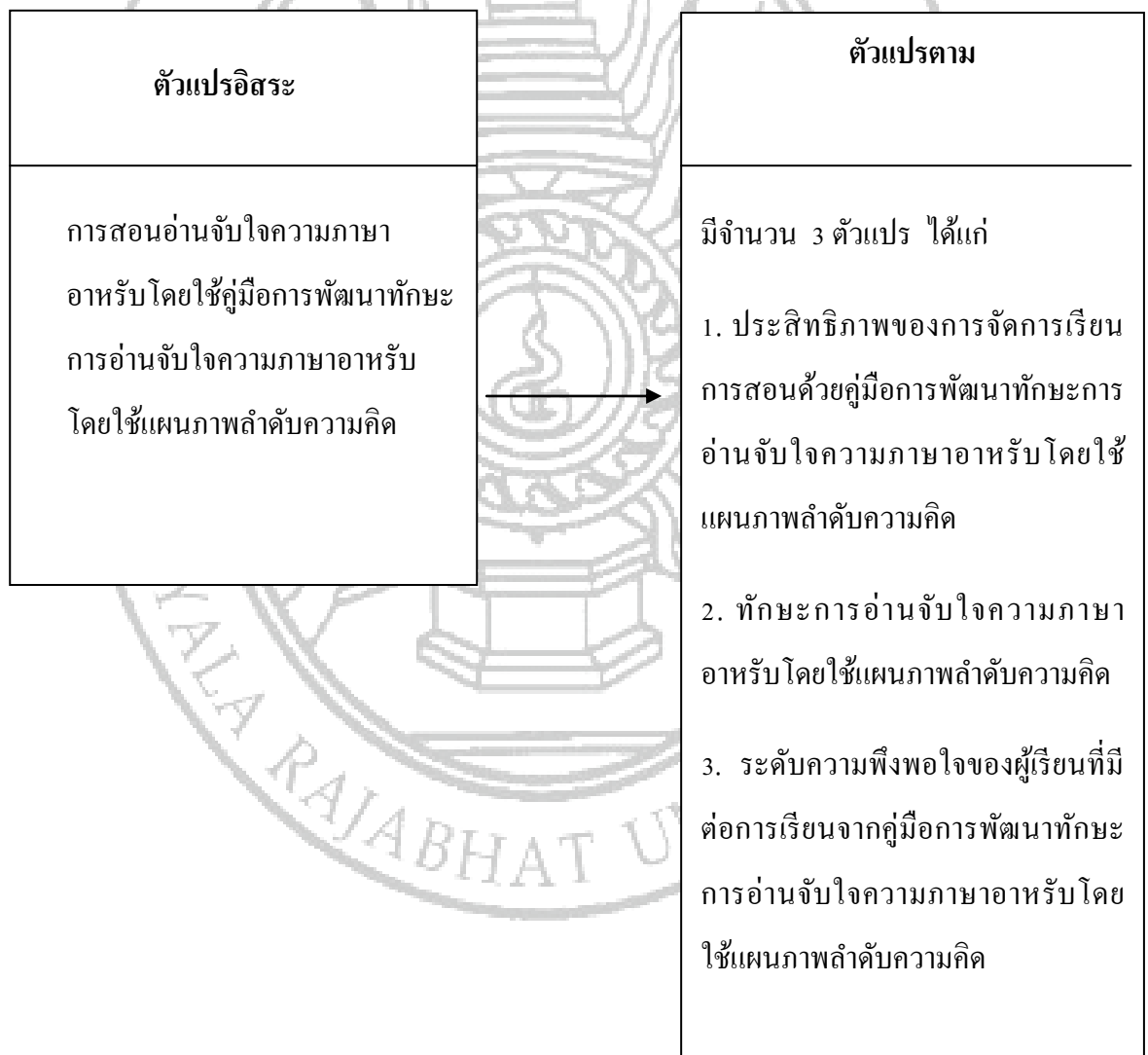
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกลุ่มการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับ ระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวซซีญะฮฺ) ปีที่ 3 ที่เรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดอยู่ในระดับมากเป็นอย่างน้อย

กรอบแนวคิดการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนระดับอิสลามตอนกลาง (มุตาวัซซีฎะฮ์) ปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมวิทยา จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) จากห้องเรียนอิสลามตอนกลางปีที่ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 คู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ จำนวน 4 แผน ได้แก่

แผนที่ 1 เรื่อง การละหมาด

แผนที่ 2 เรื่อง การทำฮัจญ์

แผนที่ 3 เรื่อง ชะกาต

แผนที่ 4 เรื่อง การถือศีลอด

6.2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ

6.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจได้แยกเป็นประเด็นที่ต้องการวัดออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ 2. ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ และ 3. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย

7.1 ขั้นตอนการทดลอง

7.1.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน โดยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ยังฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเตรียมวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยใช้ผู้เรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

7.1.2 ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและบทบาทของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเตรียมความพร้อมของตนเองในการวิจัยครั้งนี้

7.2 ขั้นตอนการทดลอง

7.2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด นำผลการทดสอบที่ได้จากผู้เรียนแต่ละคนเก็บรวบรวม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบต่อไป

7.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับตามคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

7.2.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนด ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ฉบับเดิม แล้วให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด

7.3 ขั้นตอนหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

8.1 ข้อมูลที่ได้จากการวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ E_1/E_2 และค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)

8.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลผล ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับพอใช้
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/91.57
2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด ผู้วิจัยอภิปรายตามสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยรวมมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.40/91.57

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : 73) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้อ่านภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่

1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของรวิวรรณ เมฆจรสกุณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.97/82.39 และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด เท่ากับ 0.65 นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วรรณ บุญรินทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.92/83.89

2. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิดของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้เพราะแผนภาพลำดับความคิดได้จัดเรื่องราวเป็นเครื่องหมายหรือแผนภาพ จึงทำให้นักเรียนจำเรื่องราวได้อย่างแม่นยำ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะต้องอาศัยทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และใช้ความคิดรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง มาจัดทำเป็นแผนภาพความคิด (ทิพย์วรรณ บุญรินทร์, 2554 : 101) อีกทั้งเป็นการปลูกฝังนิสัยให้ยังรากฝังลึกและเป็นวิธีที่ทำให้สมองจัดระบบเชื่อมโยง นอกจากนี้เป็นการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้าย (การวิเคราะห์) ซีกขวา (การสังเคราะห์) และการคิดในระดับที่สูงขึ้น (จิตสุดา บึงไกร, 2549 : 91)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอหิมา วีระวัฒน์ศิริกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่าน เข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้น หลังจากที่ได้ฝึกการอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ เกตุแก้ว (2549 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบคะแนนความก้าวหน้า

ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิด ผลการวิจัย พบว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพลำดับความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนจากคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอาหรับโดยใช้แผนภาพลำดับความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีอิสระในการเรียน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนาน แสดงความคิดเห็นอิสระ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (จิรารัตน์ เจริญ, 2551: 71) นอกจากนี้ยังพบว่า แผนภาพลำดับความคิดทำให้อ่านสามารถดึงความรู้เดิมที่มีต่อ บทอ่าน นำข้อมูลที่ได้นั้นมาช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น ทำให้อ่านเป็นผู้อ่านเชิงรุก (Active Reader) (อรุณี พงษ์ไพบูลย์, 2550: 2)

ซึ่งสอดคล้องกับจินดา ผาบุตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทยด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตสุดา บึงไกร (2549 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนและอ่าน ด้วยการแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดในระดับมาก

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2549). การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตสุดา บึงไกร. (2549). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด เรื่อง การเขียนและการอ่าน ด้วยการแจกลูกสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จินดา ผาบุตร. (2549). ผลการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกระบวนการกลุ่ม Co-op Co-op ที่ใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธิดารัตน์ เจตินัย. (2551). ผลการอ่านจับใจความภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและเกมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพวรรณ บุญรินทร์. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2534). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุรีย์ะ รัชปราชญ์. (2551). ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิตีดาอียะฮ์) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

รวีวัลย์ เมฆจรสกุล. (2548). การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการอ่านเพื่อจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). พัฒนาการเรียนการสอน. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2546). หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2540). ประวัติการศึกษาอิสลาม. ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา.

อริมา ชีระวัฒนศิริกุล. (2547). การใช้แผนภาพลำดับความคิดในการพัฒนาการอ่านภาษาฝรั่งเศส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาฝรั่งเศส บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรุณี พงษ์ไพบูลย์. (2550). การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

1. ชื่อ-สกุล

นายมาหามะ มะนุ

2. วัน เดือน ปี เกิด

วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2517

3. ที่อยู่ปัจจุบัน

112 หมู่ 2 ตำบลสาละวิน อำเภอมาบ่อ จังหวัดปัตตานี 94140

4. ประวัติการศึกษา

4.1 ปริญญาตรี

ภาษาอาหรับ มหาวิทยาลัยอัสฮ์ร ประเทศอียิปต์

4.2 ปริญญาโท

การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

5. ประสบการณ์การทำงานในอดีต

-

6. ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอิสลามบำรุงศาสน์วิทยา

7. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนอิสลามบำรุงศาสน์วิทยา 59 หมู่ 1 ตำบลสาละวิน อำเภอมาบ่อ
จังหวัดปัตตานี